

Mercator

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA MERCATOR

LETO XIII.

LJUBLJANA, APRIL 1975

ŠT. 4

Letošnji prvi maj je dvojni praznik, saj prav letos praznujemo tudi 30-letnico osvoboditve. Zato naj ta praznik še lepše počastimo. Smo na novi prelomnici v zgodovini delavskega razreda, ko je treba, da delavec o vsem neposredno odloča.

Delavci Mercatorja naj ta praznik proslavimo složni in enotni za zavestjo, da podjetje še nadalje uspešno gradimo. Dadašnji Mercator se mora razviti v takšno delovno organizacijo, ki bo po najkrajši in najcenejši poti pripeljala blago od proizvodnje do potrošnika.

Naj vsem delavcem Mercatorja iskreno čestitam k prazniku v imenu Izvršnega odbora konference sindikata podjetja Mercator in v svojem imenu.

Marjan Gradišar
predsednik IO konference
sindikata podjetja Mercator

*Vsem članom naše delovne skupnosti čestitamo
ob 30-letnici osvoboditve in za
1. maj - praznik dela*

S seje sveta ZK podjetja Mercator

V petek, 28. marca je bila 5. seja sveta ZK podjetja Mercator. Dnevni red te seje je bil precej obširen. Razen poročil predsednikov DPO o njihovem delu v preteklem razdobju, so obravnavali osnutek in sprejeli predlog poslovnika o oblikovanju, organiziranosti, nalogah in pristojnostih ter o načinu delovanja sveta ZK podjetja. Sekretariat je tudi pripravil smernice za izdelavo programa dela sveta ZK, na podlagi katerih naj bi po predhodni obravnavi na OO sestavili in sprejeli dokončno besedilo programa dela.

Člani sekretariata so na svojih prejšnjih sejah razpravljali o integracijskih procesih in bili mnenja, naj bi bile integracije ena izmed osrednjih tem na predvidenem političnem aktivu podjetja, ki naj bi bil v aprilu.

V nadaljevanju sestavka objavljamo poročila predstavnikov družbeno političnih organizacij podjetja.

Igor Gruden, predsednik KK MD podjetja:

Naloge in smernice, ki jih je sprejel IX. kongres ZSMS na področju organiziranosti mladih, pri nas še nismo dokončno uresničili. Kongres je sprejel stališča, da se pristopi k uresničevanju ustave in partijskih stališč obeh kongresov. Pri tem se bodo morale povezovati vse DPO, da bo delegatski sistem dejansko zaživel v praksi. Mladinska organizacija mora biti prisotna in z njimi tesno povezana. Zavedati se je treba, da ni bistvenih problemov mladine, ki ne bi bili problemi družbe in obratno. Zato je potrebno tesno sodelovanje z vsemi družbeno političnimi organizacijami in zavzeti enotna stališča. Ne sme biti sestanka, kjer ne bi bili vabljeni predstavniki DPO kot tudi mladine.

Za temeljito razreševanje problemov mladih in aktivno delo mladih je bila na pobudo DPO podjetja Mercator ustanovljena KKMD. Ustanovna konferenca je bila v Kočevju 16. novembra lani. Na konferenci so bili prisotni delegati vseh TOZD. Sprejeli smo svoj akcijski program in poslovnik o delu. Izvoljeno je bilo tudi devetčlansko predsedstvo. Na prvi seji predsedstva smo sprejeli sklep, da se začne s konstituiranjem OO ZSMS. Druga seja predsedstva je bila v mesecu februarju, na kateri smo proučili anketo, ki smo jo poslali po TOZD glede organiziranja mladih v OO. Ugotovili smo, da v nekaterih TOZD evidentiranje mladih in konstituiranje dobro poteka. Te TOZD so Idrija, Preskrba in Pannonija. V nekaterih TOZD pa delo na tem področju še ni v popolni meri zaživel. Na seji predsedstva smo tudi sprejeli sklep, da se vse direktorje, predsednike OOS in sekretarje OOK v TOZD obvesti, da pristopijo in pomagajo mladim pri organiziranju OO ZSMS.

Tretja konferenca ZKJ je opredelila naloge komunistov pri socialističnem organiziranju mladih ljudi in opozorila na neobhodnost prisotnosti mladih za uspešno razreševanje vseh družbenih vprašanj. Podčrtala je, da se je treba

za socialistično orientacijo mladine boriti in da odgovornost nosijo vsi družbeni subjekti in vse DPO, ki vključujejo mladino. Skupno z ZK smo po drugi konferenci ZKJ poudarili pomen družbeno političnega usposabljanja za njihovo družbeno vlogo za samoupravne in družbene odnose in naložili vsem naprednim silam, da se skupno z reševanjem naše celotne družbene ekonomske politike zavzemajo za hitrejšo razreševanje družbeno ekonomskih problemov mlade generacije. Zavzeti se moramo za to, da mora mladina postati še bolj odločen soborec ZK pri uresničevanju njene revolucionarne družbene vloge.

Naše nadaljnje delo mora sloveti na uresničevanju načel nove ustave, obeh kongresov ZKJ, sta-

Nadaljevanje na 2. strani

PRVI MAJ

Naš letošnji delavski praznik je še posebno svečan. Praznujemo ga z obletnico najlepšega dne v naši zgodovini — s 30-letnico osvoboditve. Zato bomo misli ob letošnjem prazniku dela povezali s 30-letnim ustvarjalnim delom vseh delovnih ljudi za družbeni napredek, za humane socialistične samoupravne družbene odnose.

Pred 30 leti smo si narodi in narodnosti Jugoslavije z rano ob rami priborili svobodo. Bil je to edinstven boj sredi okupirane Evrope, naš boj plačan z milijon sedemstotisoč žrtvami; boj, ki nas je povezal v enotnosti in bratstvu in ki je oplodil svojo in vse poznejše generacije z vero v lastno moč, v napredek, v socializem in samoupravljanje.

Tri desetletja v svobodi smo bogato napolnili z delom in dvignili svojo državo iz nerazvite v srednjerazvito; ustvarili smo družbo, ki temelji na oblasti delavskega razreda in vseh delovnih ljudi.

Lani smo sprejeli novo ustavo, ki vnaša v samoupravno in politično življenje nove odnose, ki temeljijo na takem družbeno ekonomskem položaju delovnega človeka, da odloča o vseh zadevah družbene reprodukcije. Zato moramo ustavo, naš nov temeljni zakon, spremeniti v življenje. Vsi, vsak dan, na vsakem delovnem mestu, na svojih zborih, v delegatsko sestavljenih organih upravljanja in v skupščinah. To ni izven nas, ampak smo sestavni del te bitke za preobrazbo naše družbe tudi delavci Mercatorja. Svoje samoupravne akte smo si zasnovali po novi ustavi. Zato moramo po njih tudi uravnavati vsebino našega poslovnega in samoupravnega življenja in medsebojne odnose v vsaki temeljni organizaciji združenega dela in med temeljnimi organizacijami združenega dela. V vsakem samoupravnem okolju si zdaj ustvarimo take pogoje, da bomo zares neposredno odločali o vsem, kar zadeva našo temeljno organizacijo združenega dela, in preko delegatov o celotnem podjetju, pa tudi o krajevni skupnosti, občini, samoupravni interesni skupnosti, skratka povsod kamor seže naš dohodek, kjer delovni ljudje razporejamo dohodek za skupne in splošne potrebe. Le tako bomo celoviti samoupravljalci in gospodarji, le tako bomo znali prav meriti korak v svoji temeljni skupnosti. Tako bomo tudi vplivali na skladen razvoj in se veselili svojih in skupnih uspehov.

A. K.

Še devetnajst Titovih priznanj

Medtem, ko smo zaključili redakcijo in gradivo za časopis že oddali v tiskarno, smo se pripravljali za zaključno slovesnost ob proslavah petindvajsetletnice podjetja.

Tako bomo o proslavi napisali kaj več prihodnjič. Povejmo naj le to, da je bila združena s svečanim zasedanjem Skupnega delavskega sveta, kateri so razen vodilnih delavcev podjetja in predstavniki družbeno-političnih organizacij prisostvovali tudi gostje — predstavniki družbeno-političnih skupnosti in gospodarstva življenja mesta Ljubljane in SRS.

Na svečani proslavi so podelili še devetnajst priznanj.

Več o proslavi in o odlikovancih bomo pisali v majski številki Mercatorja.

Mile Bitenc

S seje sveta ZK podjetja Mercator

Nadaljevanje s 1. strani
lišč in sklepov družbeno političnih organizacij podjetja Mercator in samoupravnih organov.

Franč Skof, sekretar sveta ZK podjetja:

Tovarišice in tovariši!

Današnja 5. seja sveta ZK podjetja naj bi bila naša skupna ocena, kaj smo komunisti skupaj z družbeno političnimi organizacijami napravili dobro, česa nismo napravili in kaj moramo še storiti, da bi dosegli cilje in naloge, ki jih pred nas postavlja deseti kongres ZKJ in Ustava. Prav ta dokumenta postavljata vse člane Zveze komunistov pred odgovorno nalogo, da se na čelu delavskega razreda odločno borimo za razvijanje socialističnih samoupravnih odnosov. Za doseg te ciljev pa se moramo komunisti energično boriti proti vsem silam in težnjam, ki se upirajo temu razvoju; ki hočejo na ta ali oni način zunaj reševati družbeno vlogo delavskega razreda, tako da bi bili delavci odtujeni pri odločanju o pogojih, sredstvih in rezultatih svojega dela. Komunisti moramo stalno težiti k odpravljanju vseh pojavov tehnokratizma, konzervativizma in liberalizma na vseh ravneh in v vseh oblikah. Z doslednim uresničevanjem socialističnih samoupravnih proizvodnih odnosov, v katerih bodo delavci v združenem delu sami osnovni objekti in nosilci vseh družbenih funkcij, v katerih bodo upravljali s celotno družbeno reprodukcijo. Stalna naloga ZK in ostalih družbeno političnih faktorjev je, da se temeljne organizacije združenega dela dosledno razvijajo kot osnovne celice združenega dela.

Ko danes govorimo o rezultatih združenega dela moramo žal ugotoviti, da smo v velikem zaostanku; ali bolje rečeno, uresničevanje ustavnih določil na tem področju poteka mnogo prepočasi. Vzrokov za take razmere je več, predvsem pa naj bi omenil, da smo še vedno pod velikimi vplivi preživele poslovno samostojne delovne organizacije. Pri tem se pojavljajo v veliki meri starolastniške podjetniške metode, katerih rezultat je zapiranje TOZD v lastne okvire, brez kakršnih koli povezovanj z ostalimi TOZD. Tako obnašanje je posledica neustreznega in z ustavo neskladnega organiziranja TOZD in nesamoupravnega združevanja sredstev in dela. Vse to nas tudi opozarja, da je delavec v obstoječih razmerah še vedno ločen od proizvodnih elementov, s tem pa tudi od rezultatov in pogojev svojega dela.

Akcija na področju združevanja sredstev in dela je ena izmed prioritarnih nalog ZK in drugih subjektivnih sil, katera nikakor ne sme zastati. To je akcija, ki je bila uspešno začeta, nikakor pa ni že končana. Samoupravno združevanje dela in družbenih sredstev za proizvodnjo ter razširjeno reprodukcijo, v katerem je delavec, združen z drugimi delavci v TOZD, edini nosilec tega procesa, edini nosilec in načrtovalec odločitev in kontrole združevanja sredstev in dela, terja še veliko organiziranih naporov. Samoupravno združevanje sredstev in dela ne bo potekalo brez odporov in nasprotij. Zato moramo

biti vsi na to tudi pripravljeni. Predvsem bomo naleteli na odpor tistih TOZD, ki imajo trenutno ugoden položaj na trgu in jim ni do novih organizacijskih povezav in nove delitve dela, ki bi jih pogojevala ukinitve privilegijev. Skratka, pripraviti bo potrebno tak program oziroma koncept OZD, ki bo pogojeval vse programe TOZD ter se na osnovi skupnih odločitev in dogovora opredeliti za perspektivni razvoj OZD in TOZD.

Tovarišice in tovariši! Naj povem še nekaj besed o vsebini dela sveta ZK od zadnjega do današnjega sestanka. Delo sveta ZK se je odvijalo predvsem preko sekretariata ZK, ki je imel skupaj sedem sej, kjer je bilo obravnavano področje kadrovske politike v podjetju, integracijski procesi, priprava poslovnika sveta ZK in program dela sveta ZK podjetja.

V obdobju med obema sejama sveta je bila organizirana koordinacijska konferenca mladih delavcev podjetja na pobudo sveta ZK in IO konference sindikata podjetja. Razen tega so člani sekretariata prisostvovali vsem sestankom samoupravnih organov in ostalih družbeno političnih organizacij.

Za uspešno delovanje sveta ZK je v bodoče iskati boljše povezavo z osnovnimi organizacijami v TOZD. Odkrito povedano, prav na tem področju smo še zelo šibki, kar seveda pogojuje tudi večjo aktivnost sveta ZK podjetja. Svet ZK je o delovanju OO vse pre-

malo obveščen iz razloga, da osnovne organizacije svojega dela ne prenašajo v obliki zapisnikov in poročil na svet ZK podjetja. Mislim, da bo koordinacija sveta ZK podjetja uspešna le tedaj, če bo dosežena relacija obveščanja iz OO svetu ZK in obratno. Zato bi bilo prav, da se danes dogovorimo za tako obliko medsebojnega sodelovanja, ki bo vsklajeno s statutom ZK in poslovníkom sveta ZK.

V nadaljevanju naših prizadevanj delovanja sveta ZK bo nedvoumno vprašanje formiranja OO ZK v TOZD, kjer le-teh še ni organiziranih. Svet ZK in OO naj še nadalje delajo pri pripravi in sprejemanju novih članov v vrste ZK, predvsem iz vrst mladih delavcev in delavcev iz neposredne proizvodnje.

Sekretariat sveta ZK daje pobudo za organizacijo političnega aktiva, ki naj bi zasedal v drugi polovici meseca aprila. Namen predvidenega političnega aktiva bi bil predvsem v tem, da se na osnovi realne ocene uresničevanja ustave in uveljavljanja samoupravnih odnosov ugotovi, kaj smo do sedaj že napravili in kakšne naloge nas v prihodnosti še čakajo. Menim, da bi bil tako pripravljen aktiv prelomnica doseženih rezultatov, istočasno pa osnova za bodoče delo celotnega podjetja in vseh subjektivnih faktorjev.

Verjetno ste že obveščeni prek našega časopisa, da je bilo ob 25-letnici podjetja Mercator od-

likovano z Redom dela z zlatim vencem, ki ga je dal predsednik Republike. Istočasno je bilo podeljeno odlikovanje tudi generalnemu direktorju, tovarišu Ostercu in namestniku generalnega direktorja, tovarišu Rozmanu. Naj v imenu sveta ZK čestitam vsem delavcem podjetja in seveda tudi odlikovancema za dodeljeno priznanje. Naj bo to istočasno vzpodbuda vsem, da se še v naprej zavzemamo za tiste cilje, katere je pred nas postavila Zveza komunistov.

S temi besedami sem skušal opozoriti na nekatera bistvena vprašanja, s katerimi se bomo morali komunisti soočiti v prihodnjem obdobju našega dela.

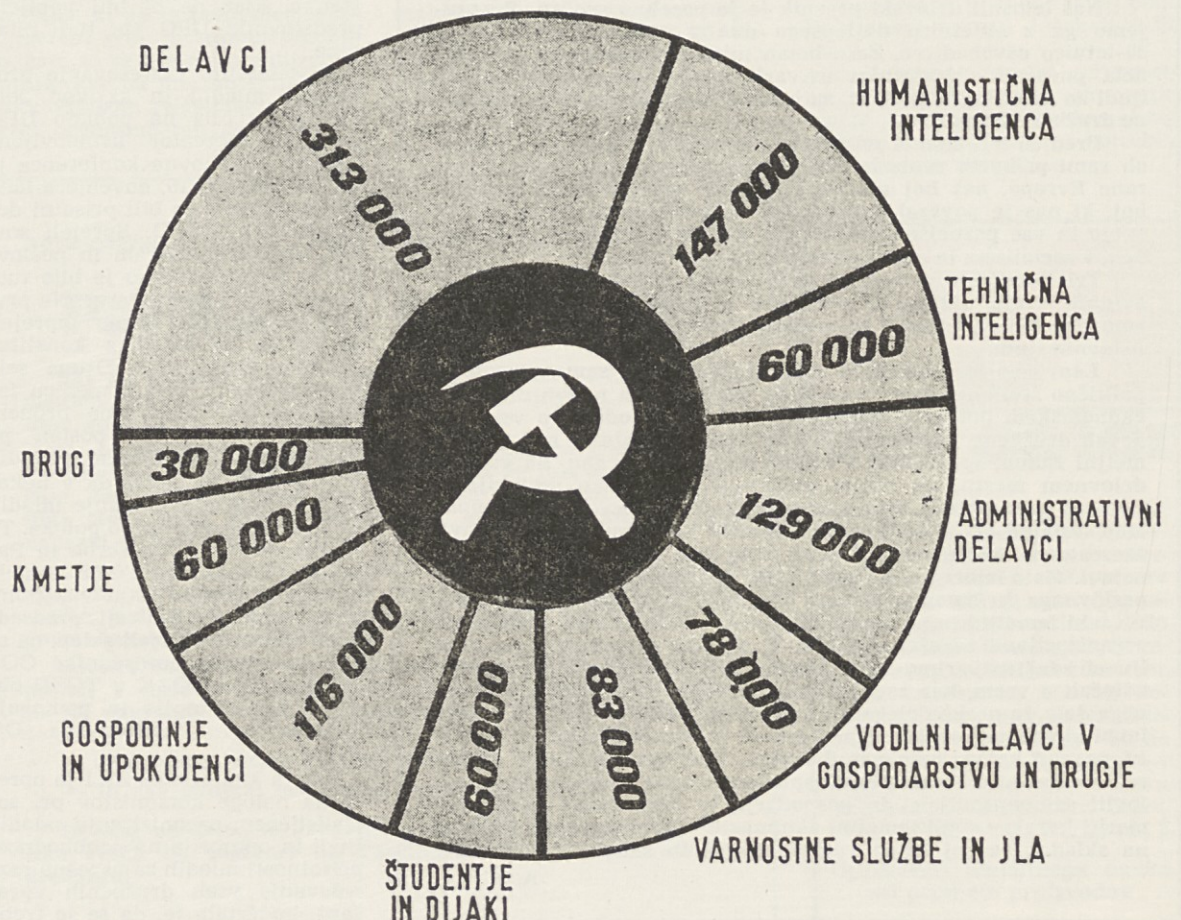
MARJAN GRADIŠAR, SEKRETAR IZVRŠNEGA ODBORA KONFERENCE OOS PODJETJA:

Konferenca OO sindikata Mercator je bila ustanovljena 29. 6. 1973. Sestavljena na delegatski način in to tako, da ima vsaka TOZD v konferenci po dva delegata. Izvršilni odbor konference je 9-članski, v njem pa so zastopane vse naše dejavnosti. V izvršnem odboru je 5 članov ZK. Konferenca ima naslednje komisije:

1. Komisijo za stanovanjska vprašanja,
2. Komisijo za šport in rekreacijo,

Nadaljevanje na 3. strani

SESTAVA ČLANSTVA ZVEZE KOMUNISTOV

Nadaljevanje z 2. strani

3. Komisijo za izobraževanje in kulturo,

4. Komisijo za ustanavljanje mladinskih aktivov,

5. Komisijo za uveljavljanje prostih sobot popoldan,

6. Komisijo za Splošni ljudski odpor in civilno zaščito in

7. Komisijo za zaščito delavčevih pravic.

Komisije so izdelale svoje programe dela in nekatere tudi po programih uspešno delujejo in so dosegle že nekatere uspehe.

Izvršilni odbor konference je imel v tem obdobju 6 rednih sej. Obravnavali smo: osnutek poslovnik o delu konference in izvršilnega odbora konference sindikata, aktivnost in delo OO sindikata v TOZD, povezavo sindikata z ostalimi družbeno-političnimi organizacijami v TOZD in izven, za praznovanje 25-letnice Mercatorja, praznovanje dneva žena, sprejema upokojencev in obdaritev za otroke zaposlenih staršev. Izvršilni odbor je obravnaval tudi rekreacijo članstva, letovanje, problematiko o splošnem ljudskem odporu, ter aktivnost in organiziranost mladinskih organizacij po TOZD, kakor tudi priprave za ustanovitev koordinacijske konference mladih na ravni podjetja. Nadalje je odbor obravnaval osnutek ustav Jugoslavije in Slovenije, samoupravni sporazum o združenem delu, kadrovska politika v podjetju. Obravnaval je tudi izhodišča predloga in resolucije za 8. kongres slovenskih sindikatov.

Poleg rednih sej so bile v tem obdobju tudi 4 seje skupno s svetom ZK ter 3 seje političnega aktiva, na katerem je bila obravnavana politična in tekoča problematika gospodarjenja v podjetju.

Izvršilni odbor je obravnaval tudi poročilo delegatke 8. kongresa slovenskih sindikatov tovarišice Janežičeve ter sklepe kongresa priporočil vsem OO sindikata, da jih podrobno obdelajo in da jih v praksi in delu uresničujejo. Izvršilni odbor je imenoval tudi članico v razpisno komisijo za razpis individualnih in vodilnih delavcev podjetja. Izvršilni odbor je skupno s sekretariatom sveta ZK evidentiral možne kandidate za predsednika in namestnika SDS, izvršilnega odbora in delavske kontrole na ravni podjetja. Redno je dobival vabila za vse posvete, seje SDS, izvršilnega odbora, delavske kontrole, ter ostalih družbeno-političnih organizacij. Sej se je izvršilni odbor vedno udeleževal in v razpravah sodeloval v korist delavcev Mercatorja.

Ko pregledujemo opravljeno delo Konference in Izvršilnega odbora sindikata moramo kritično oceniti opravljeno delo in za tem napake odpravljati. Začetno delo ni bilo lahko, saj se je moral Izvršilni odbor najprej med seboj seznaniti ter se osredotočiti na najbolj važne naloge, ki so v tem obdobju stale pred njim. Teh nalog pa je bilo več kot dovolj. Z vsemi razpoložljivimi silami je Izvršilni odbor pri svojem delu imel pred očmi nalogo, da čimbolj dosledno uresničimo ustavna načela in sklepe partijskih organov in kongresa o neposrednem odločanju delavcev. Zato je izvršilni odbor v tem obdobju imel dve skupni seji z vsemi predstavniki OO sindikata v TOZD. Sklepe in zapisnike vseh sej izvršilnega odbora smo redno pošiljali vsem čla-

nom Konference, Izvršilnega odbora in predsednikom OO sindikata v TOZD. OO sindikata smo naročili, da naj zapisnike izvršilnega odbora obravnavajo na svojih sejah ter sklepe tega organa v praksi uresničujejo.

Priznati je treba, da se je aktivnost sindikata v tem obdobju precej izboljšala, a še vedno premalo. Imamo še OO sindikata, ki menijo, da je sindikat samo na papirju. Imamo OO sindikata, ki so pripravljene aktivno delati pa nimajo gonilne sile — predsednik in posamezni člani izvršilnega odbora so neaktivni. Imamo pa tudi take OO sindikata, ki so pripravljene delati, pa nimajo podpore od strani vodilnih delavcev v TOZD ali poslovni upravi, ali pa se jih celo še zapostavlja pri njihovem delu. Mislim, da bomo morali takim načinom dela odločno narediti konec. Take ljudi je treba poklicati na odgovornost ter od njih zahtevati, da morajo, ne glede ali so člani ZK ali niso, družbeno-politično delati in se boriti za uveljavljanje samoupravljanja. V nobenem primeru se ne morem sprijazniti z načinom obravnave zaključnih računov po nekaterih TOZD, ko so delegati DS čakali na seji DS, da so jim ustrezne službe dostavile bilanco — zaključni račun, ter o delitvi dohodka glasovali brez predhodnega pismenega obrazložitvenega predloga. Tak način samoupravljanja in odločanja je treba obsoditi in se pri tem vprašati kje je bila ZK, sindikat in mladina. Odločno stojim na stališču, da se v TOZD ne sme o ničemer odločati brez vednosti sindikata in ostalih družbeno-političnih organizacij. Delegat DS ali katerega koli drugega organa ne more in ne sme o ničemer odločati in glasovati, če o tem ni predhodno dobil tako mišljenje svojih volivcev. Dolžnost njega pa je, da o sprejetih sklepih obvesti svoje volilce. Tak je pravilni postopek za odločanje in samoupravljanje. Za tak način dela se in se mora v bodoče boriti sindikat. Prav tako je naloga sindikata, da se prizadeva za dosledno obveščanje o vsem kar se dogaja znotraj vsa-

ke TOZD. Delavec mora biti obveščen o izplačilu OD, dnevnicah, sklepih organov upravljanja, skratka o vsem.

Večjo pozornost bo treba v bodoče posvetiti dopolnilnemu izobraževanju članstva. Seminarji, ki jih organizirajo Občinski sindikalni sveti za sindikalna vodstva in delegate samoupravnih organov so v večini primerov prirejeni tako, da časovno in vsebinsko bolj ustrezajo industriji. Trgovina, glede na delovni čas, pa se s težavo udeležuje istih v večjem številu. Zato bi bilo zelo nujno, da bi take seminarje organizirali na ravni Mercatorja in teme prilagoditi razmeram trgovine.

Rekreacija — kultura — šport so za delavca trgovine še kako potrebni. To se je pokazalo v preteklem letu, ko smo v počastitev 25-letnice Mercatorja organizirali razne športne in kulturne prireditve. Udeležba je bila v vseh teh tekmovanjih in prireditvah več kot zadovoljiva. Delavci si takih in podobnih tekmovanj in prireditev še želijo, zato morajo OO sindikata posvečati več pozornosti rekreaciji članstva z raznimi izletji v naravo in podobno. Vse več bi bilo potrebno povezovanja in spoznavanja po TOZD. Pri tem mislim na razne obiske v TOZD in se seznanjati kako delajo, kako imajo razvit samoupravni sistem, kako se v TOZD uveljavlja sindikat in ostale družbeno-politične organizacije.

Tudi vprašanju urejevanja počitniških domov bo potrebno v prihodnosti posvetiti več pozornosti.

Vemo, da nimamo danes pri Mercatorju nobenega počitniškega doma za naše delavce. Zdaj se urejuje dom v Dajli, vendar je za Mercatorja to še vse premalo.

Dovolite mi, da v nekaj besedah omenim še intenzivna prizadevanja sindikata in ustreznih služb v podjetju za uveljavljanje prostih sobotnih popoldnevov. Ta akcija je v polnem teku in prepričan sem, da bomo v najkrajšem času pri tem uspeli. Opažamo pa, da pri tem dobivamo premalo podpore pri ustreznih sindikalnih

forumih, pa tudi sami trgovski delavci smo pri tem vprašanju premalo enotni.

Nadaljnem razvoju podjetja Mercator bo treba v bodoče posvetiti več pozornosti. Integracije, ki so sestavni del nadaljnega razvoja, morajo sloneti na ekonomskih analizah in o njih naj že od vsega začetka razgovorov aktivno sodelujejo tudi družbeno-politične organizacije podjetja. Pri nadaljnjem razvoju pa je treba imeti pred očmi povezavo z neposredno proizvodnjo. Taki razgovori so že vzpostavljeni, da pa bodo uresničeni bo potrebna enotnost vseh družbeno-političnih organizacij podjetja, samoupravnih organov in vodstva podjetja. S skupnimi prizadevanji za prihodnji razvoj Mercatorja in uveljavljanjem samoupravljanja bomo tudi upravičili zaupanje, katerega smo si pridobili in s katerim nas je za 25-letno delo odlikoval predsednik republike.

Prepričan sem, da je v poročilu izpadla marsikatera problematika, zato prosim svet ZK, da kritično oceni dosedanje delo Konference in Izvršilnega odbora OO sindikata ter da v razpravi dopolni nadaljne naloge sindikata.

Vse naloge, ki so in bodo izvrševali uspešno in z veseljem, če bomo enotni. Uspeh nadaljnega razvoja Mercatorja nam bo uspeli, če bomo vse nepravilnosti, ki bi se pojavile, odločno in sproti odstranjevali.

Takole so udeleženci »Pohoda po poteh partizanske Ljubljane« lani stopali mimo naše uprave na Aškerčevi. Prepričani smo, da bo letos med tisoči udeležencev tudi Mercatorjeva ekipa.

Plan 1975

V zadnjem času posvečamo v naši družbi veliko pozornost planiranju. Osnova za regionalne in republiške plane naj bi bili plani TOZD, zato morajo biti kar najbolj skrbno izdelani. Plane naših TOZD smo pričeli pripravljati že v letu 1974 na podlagi poslovnih dosežkov v devetmesečnem razdobju in ocen za celo leto, opirali pa smo se tudi na osnovne smernice in kazalce razvoja za leto 1975 v SRS.

Plan je sestavljen iz več delov, ki zajemajo naslednja področja dela TOZD:

— osnovni kazalci poslovanja (realizacija, celotni dohodek, zaposleni, osebni dohodki, akumulacija),

— stanje sredstev skupnih naložb in obveznosti TOZD do skupnih naložb in obveznosti TOZD do skupnih naložb,

— plan investicij,

— plan stroškov in viri financiranja delovne skupnosti podjetja,

— plan dela ekonomske propagande in informativne službe in pokritje stroškov, ki bodo nastali s to dejavnostjo.

V letu 1975 smo predvideli 3923 mia din realizacije. Je za 17% večja kot ocena za leto 1974. Takega obsega realizacije nam najbrž ne bo težko doseči. V okviru TOZD se bo realizacija resnično povečala, največ pri TOZD Panonija, najmanj pa Delovna skupnost — zunanja trgovina, kjer se bo zmanjšala za 29%. Število zaposlenih bo naraslo za 3%. Celotni dohodek se bo povečal v enaki meri kot realizacija (indeks = 117). Dohodek in povečana amortizacija naj bi se v okviru celotnega podjetja povečala za 14%, povprečni mesečni neto osebni dohodki pa naj bi bili 3153.— din (pri izračunu smo upoštevali določila samoupravnega sporazuma o delitvi dohodka in osebnih dohodkov in predvideno število zaposlenih). V planu smo predvideli tudi obseg celotne akumulacije, ki se bo povečala za 10% glede na leto 1974 (upoštevali smo poslovni sklad, sklad skupne porabe, povišano in minimalno amortizacijo). Izračunali smo tudi sklade, ki jih moramo oblikovati po zakonu — rezervni sklad, posojilo za skupne rezerve, posojilo za nerazvite — in jih odšteli od ostanka dohodka. Razliko predstavljata poslovni sklad in sklad skupne porabe. Na koncu prvega dela smo razdelili še stroške ekonomske propagande, kjer smo pri 1/2 stroškov uporabili kot ključ za delitev realizacijo, za 1/2 stroškov pa dohodek (tako so se TOZD med seboj dogovorile).

V drugem delu plana smo upoštevali tista določila Samoupravnega sporazuma o združevanju v podjetje Mercator, ki se nanašajo na združevanje sredstev za investicije. Izhodišče je planirana akumulacija po TOZD in stanje dolgov in dobroimetij posameznih TOZD. Dolžnice oziroma TOZD, ki so prejele objekte, morajo vračati dolgove s sredstvi minimalne amortizacije iz prejetih objektov in čistega poslovnega sklada, povečanega za nadminimalno amortizacijo.

V planu investicij smo opozorili, da nas še vedno pri investiranju omejuje zakon o zagotovitvi trajnih obratnih sredstev iz leta

1972. V lanskem letu je bila skoraj celotna akumulacija porabljena za plačilo starih obveznosti, le del so jo uporabile TOZD za najnujnejše lastne potrebe. V letošnjem letu pa naj bi po pokritju vseh obveznosti ostalo tudi din 24.478.276 za združevanje. Vendar pa lastna sredstva še zdaleč ne zadostujejo, zato bi bila potrebna denarna sredstva še iz drugih virov (bančni krediti) poleg tega pa bi morali biti tudi pogoji za gradnjo ugodnejši. Ljubljana se je v zadnjem času močno razširila, v novih stanovanjskih naseljih pa ni prepotrebni objektov za osnovno preskrbo prebivalstva, zato naj bi bil kriterij za izgradnjo predvsem zadostna kupna moč, s tem pa tudi rentabilnost objektov.

V planu financiranja Delovne skupnosti smo najprej prikazali kako in koliko je zasedenih delovnih mest v skupnosti, nato pa razdelitev stroškov po višini realizacije TOZD. Stroške knjigovodstva v internem obračunu nosijo TOZD, za katere računovodstvo dela, stroške elektronskega centra pa bodo krile samo tiste TOZD, za katere bo center opravljal svoje storitve. Servisne dejavnosti naj bi z dohodkom, ki ga same ustvarijo, krile svoje stroške in osebne dohodke, prav tako zunanja trgovina. Za stroške in osebne dohodke čistih skupnih služb pa naj bi prispevale vse TOZD. Skupni stroški in osebni dohodki znašajo din 29.341.283, od tega zneska pa prispevajo TOZD din 23.352.619.

Plan ekonomske propagande obsega finačni načrt, ki predvideva za oglaševanje, sejme in razstave in nekomercialno propagando stroške v višini 1.206.000.— dinariev, poleg tega pa tudi obrazložijo podrobno vse oblike dejavnosti.

Zdaj že poznamo poslovne rezultate za 1974 in jih primerjamo s planskimi pokazalci. Pri nekaterih smo se ušteli zlasti, da smo jih ocenili prenizko glede na leto 1974. Ker pa je še celo leto pred nami in se v takem razdobju lahko razmere spremenijo, bomo šele v letu 1976 videli, v kolikšni meri so bila naša predvidevanja točna.

Delegati skupnega delavskega sveta so plan pregledali in ugotovili, da je izdelan v skladu s sprejeto metodologijo in v skladu s sporazumom o združevanju. Do 15. 4. 1975 plan obravnavajo TOZD in če se pojavi kakšno nesoglasje, ga je dolžna ustrežna strokovna služba skupaj s TOZD odpraviti.

Ob koncu zapisa moramo še opozoriti, da smo poleg podjetniškega plana za leto 1975 za vse TOZD izdelali še Minimalne kazalce razvoja za razdobje 1975 do 1980 (enote s samostojnim obračunom so izdelali obrazce same, za interni obračun pa razvojno-planski sektor).

Vprašalnik je zajemal osnovne podatke o poslovnem uspehu, investicijah, zaposlenih, družbenem standardu zaposlenih, pokazovalcih uspešnosti poslovanja, porabi energije in strukturi proizvodnje oziroma storitev, s katerimi se ukvarja TOZD. Obrazce smo poslali občinskim skupščinam, te so jih del obdržale za lastno uporabo, del pa poslale zavodu za planiranje.

Alenka Srdič

Imenovanje individualnih poslovnih organov in izbira vodilnih delavcev

Na sedmem zasedanju Skupnega delavskega sveta podjetja Mercator, bilo je 2. aprila v Ljubljani, so delegati imenovali individualne poslovne organe in izbrali vodilne delavce podjetja.

Pred tem je imela polne roke dela razpisna komisija, ki je objavila razpis in kasneje obravnavala prijave.

Na razpis za 12 delovnih mest se je prijavilo 14 kandidatov; za direktorja finančno računovodskega sektorja se ni prijavil nihče in se za to delovno mesto objavi ponovni razpis. Za direktorja zunanje trgovinskega sektorja pa je izbira kandidata preložena.

Delegati Skupnega delavskega sveta so razen mnenja razpisne komisije dobili tudi mnenja družbeno političnih organizacij v podjetju in po tajnem glasovanju potrdili naslednje kandidate:

generalni direktor
namestnik generalnega direktorja
direktor razvojno planskega sektorja
direktor sektorja maloprodaje in gostin.
direktor knjigovodskega sektorja
direktor centra za EOP
direktor pravnega sektorja
direktor kadrov. in splošnega sektorja
direktor sektorja ekonomske propagande
in informativne službe

Miran GOSLAR
Janez ROZMAN
Stane VRHOVEC
Edo BOŽIČ
Breda CANDEK
Rudolf OGRIN
Mirko RUPELJ
Marjan POGACNIK

Ivanka VRHOVČAK

MB

Spomladanska dekoracija je že zdavnaj nared in krasi naše prodajalne. Tokrat smo bolj zadovoljni, kajne? Takole na primer izgleda v tržiški blagovnici.

Nekaj podatkov iz bilance 1974

Lanskoletno poslovanje se je že odvijalo na temeljih nove ustave. 25 TOZD je ločeno prikazalo svoj poslovni uspeh, izdelali pa smo ga tudi za celotno podjetje.

Največji delež dohodka ustvarjamo z realizacijo trgovskega blaga (delež eksterne in interne je 86,98% v celotnem dohodku), sledi ji realizacija proizvodov in storitev z 9,71% deležem v celotnem dohodku, v katerem je zajeta 0,60% interna realizacija proizvodov in storitev, ostanek pa predstavlja realizacija in drugi

dohodki (izredni dohodki, dohodki od obresti, popravek finančnega rezultata, itd.). Indeks realizacije trgovskega blaga je 131, indeks realizacije proizvodov in proizvodnih storitev pa je 121. Indeks celotnega dohodka je 129 in smo ga dosegli v višini 3.607 mia din. Indeks porabljenih sredstev je 128, znašajo pa za leto 1974 3.275 mia. Razliko med porabljenimi sredstvi in celotnim dohodkom predstavljajo doseženi dohodek v višini 350 mia din (indeks 74/73 je 140).

Vidimo, da se je akumulacija zmanjšala za 7% nasproti letu 1973 zato, ker so se močno povečale zakonske in pogodbene obveznosti (zakonske obveznosti še v večji meri kot pogodbene). Zaključni račun kaže, da se kljub obetom, da bo gospodarstvu ostalo več ustvarjenih sredstev za uporabo, obljube niso izpolnile oziroma da splošna poraba raste hitreje kot pa dohodek in osebni dohodki organizacij združenega dela.

Pri poslovanju smo uporabili za 216 mio din povprečno uporabljene osnovnih sredstev in 458 mio din obratnih sredstev. Koeficient obračanja obratnih sredstev je v letu 1973 6,5 za celotno podjetje, v letu 1974 pa 7,7. Ta pokazatelj kaže, da si prizadevamo s sredstvi, ki jih imamo na razpolago, ustvariti čim večji dohodek. Sestav sredstev je po bilanci stanja za celotno podjetje v letu 1974 naslednji:

v 000 din	1973	1974	Struktura v % 1974	Indeks 74/73
Poslovni stroški	334.945	434.500	13,27	130
Minimal. amortiz.	24.260	28.351	0,86	117
Povečana amortiz.	37.705	12.751	0,39	34
Posl. stroški + amortizacija	396.910	475.602	14,52	120

	1973	1974	Indeks 74/73
Nabavna vred. trgov. blaga	2.129.369	2.760.157	84,31
Popravek fin. rezultata	2.579	6.158	0,19
Izredni izdatki	15.845	31.922	0,98
Skupaj porabljena sredstva	2.544.704	3.273.839	129

Med porabljenimi sredstvi se je v letu 1974, glede na leto 1973, zmanjšala predvsem amortizacija (v strukturi stroškov je predstavljala v letu 1973 15,61%, v letu 1974 pa le 8,64%). Malenkostno so se povečali oziroma so ostali na skoraj enakem nivoju kot v lan-

skem letu izdatki za reklamo in reprezentanco ter dnevnice in ostali izdatki za službena potovanja, medtem ko so se povečali stroški materiala in proizvodnih storitev predvsem zaradi povečanja cen.

Realiz. trg. blaga	2.426.403.643,48	3.137.984.760,68
Nabav. vred. trg. blaga	2.129.369.071,93	2.760.157.175,78
Povprečna razlika v ceni % povprečne razlike v ceni	297.034.571,55 12,24 %	377.827.584,90 12,04 %

Zaradi težjih pogojev gospodarjenja se je zmanjšala tudi povprečna razlika v ceni.

Dohodek smo razdelili za naslednje namene:

v 000 din	1973	1974	Indeks 74/73
Pogodbene obveznosti	23.892	40.530	170
Zakonske obveznosti	17.629	38.619	219
Osebni dohodki	170.447	210.180	123
Ostali osebni prejemki	4.880	7.802	160
Del dohodka, ki gre drugim pogodbenikom v skup. poslov.	—	5.877	—
V sredstva rezerv	4.987	6.443	129
Za posojila nerazvitim	6.360	7.669	121
Za skupne rezerve	1.595	2.364	148
V poslovna sredstva	10.644	16.833	158
V sredstva skupne porabe	8.565	13.221	154
Del doh. za potrebe družb. služb	183	661	361
Za druge namene	180	13	7
	249.362	350.212	140

Delež pogodbenih in zakonskih obveznosti se je v letu 1974 v dohodku povečal (v letu 1973 je predstavljal 16,65%, v letu 1974 pa že 22,60%) ustrežno temu pa

se je zmanjšal delež osebnih dohodkov v dohodku, čeprav so se relativno povečali za 23%. Višina celotne podjetniške akumulacije je sledeča:

v 000 din	1973	1974	Indeks 74/73
Minimalna amortizacija	24.260	28.351	117
Povečana amortizacija	37.705	12.751	34
Rezervni sklad	4.987	6.443	129
Za posojilo nerazvitim — poslovni sklad	6.360	7.669	121
Za posojilo skup. rez., -posl. skl.	1.596	2.364	148
Poslovni sklad	10.644	16.833	158
Sklad skupne porabe	8.565	13.221	154
	94.117	87.632	93

	v 000 din 1974	%
1. Obratna sredstva	1.684.904	77,35
— denarna sredstva	66.693	3,06
— terjatve iz posl. razm.	195.938	8,99
— terjatve iz dohodka	165	0,01
— sredstva v obračunu	1.042.355	47,85
— zaloge	379.753	17,44
2. Plasmaji iz poslovnih sredstev	204.880	9,41
3. Osnovna sredstva	212.440	9,75
— nabav. vred. osn. sred.	485.071	—
— odpis osnov. sredstev	— 275.365	—
— sedanja vred. osn. sred.	209.706	9,62
— osnovna sredstva v pripr.	2.734	0,13
4. Poslovna sredstva izven funkcije	1.122	0,05
5. Sredstva stanovanjskih hiš	1.682	0,08
6. Rezervna sredstva	17.496	0,80
7. Sredstva skupne porabe	55.757	2,56
Skupaj aktiva	2.178.281	

Med naložbami oziroma sredstvi zavzemajo poglavito mesto sredstva v obračunu, kjer so zajete terjatve med TOZD znotraj organizacije združenega dela. Glede na leto 1973 so se interni kupci povečali za 18%, povečalo pa se je tudi medsebojno kreditiranje. Sredstvom v obračunu sledijo zaloge (delež v sredstvih 17,44%).

Med zalogami so v letu 1974 najbolj narasle zaloge gotovih proizvodov (saldo se je v letu 1974 povečal za 11.062 mio din — v letu 1973 je znašal 533 mio din). Zaloge trgovskega blaga so narasle tudi za 41%, zmanjšale so se le zaloge komisijskega in konsignacijskega blaga. Rast zalog nas opozarja na težji gospodarski položaj v letu 1974, ki pa se pri trgovski dejavnosti ni v tolikšni meri pokazal kot pa pri proizvodni dejavnosti. Približno enakovreden delež predstavljajo v sredstvih plasmaji in pa osnovna sredstva. Plasmaji so dolgoročno vezana sredstva za najrazličnejše

namene in imajo zaradi svoje vezanosti že skoraj značaj osnovnih sredstev. Za poslovne namene so kaj malo uporabljiva, vendar jih zaradi predpisov ne moremo spremeniti v likvidnejšo obliko.

Osnovna sredstva so se v letu 1974 celo zmanjšala v primerjavi z letom 1973. Sedanja vrednost osnovnih sredstev predstavlja 43% od nabavne vrednosti, kar pomeni, da je več kot polovica osnovnih sredstev amortiziranih.

Omeniti moramo še majhen delež osnovnih sredstev v pripravi, ki so v letu 1974 za 65% manjša kot v letu 1973. Investicijska dejavnost je povsem zamrla, zaradi predpisov pa tudi zaradi zmanjšane akumulativnosti trgovske dejavnosti, kar pa se že pozna na zmanjšanju nabavne vrednosti osnovnih sredstev (indeks 1974/73 = 92). Ostala sredstva v aktivih za poslovanje nimajo velikega pomena.

Viri pa so bili sestavljeni takole:

	v 000 din	%
1. Kratkoročni viri poslovnih sredstev	1.633.193	74,98
— tekoče obveznosti	532.715	24,46
— obveznosti iz dohodka	27.237	1,25
— obveznosti v obračunu	1.052.841	48,33
— druge tekoče obveznosti	20.235	0,93
— del doh., v kalk. v zalogah	165	0,01
2. Srednjeročni viri posl. sred.	29.946	1,38
3. Dolgoročni viri poslov. sred.	417.099	19,14
— dolgoročne obveznosti	98.738	4,53
— lastni viri — pos. sklad	318.361	14,61
4. Viri stanovanjskih hiš	1.682	0,08
5. Viri rezervnih sredstev	25.659	1,18
6. Viri sredstev skup. porabe	70.702	3,24
Skupaj pasiva	2.178.281	

Med viri prevladujejo predvsem kratkoročne obveznosti (dobavitelj in interni dobavitelji) in pokrivajo večino naših obratnih sredstev, lastna sredstva — poslovni sklad, pa predstavljajo samo 14,61% v bilančni vsoti in so se povečala za 15% v obdobju 1973/74.

Ce bi hoteli realno oceniti višino bilančne vsote, aktivno in pasivo, bi morali izdelati konsolidirane bilance, ki bi vse interne odnose, ki bilančno vsoto samo

napihujejo, izločile.

Poslovno leto 1974 smo končali zadovoljivo, kljub raznim težavam, ki niso prizanesle nobeni organizaciji združenega dela v Sloveniji. Ob pazljivem spremljanju produktivnosti in ekonomičnosti lahko pričakujemo tudi v bodočnosti uspeha na enaki ravni, upamo pa, da se bodo razmere v tolikšni meri izboljšale, da bomo lahko spet investirali v nove objekte.

Alenka Srdič

Bogomir Jakopini, trgovski poslovodja prodajalne Zarja tekstil in Specerija iz Majšperka je bil izvoljen za predsednika osnovne organizacije sindikata »Maloprodaja«. Do sedaj je bil že večkrat izvoljen v delavski svet, upravni odbor in sindikalno vodstvo, tako da kljub mlajšim letom dobro pozna delovanje in problematiko Panonije, kar bo prispevalo k uspešnejšemu delu

Vili Horvat, vodja prevzema v centralnem skladišču, je že kot tajnik doseganje sindikalne organizacije pokazal svoje organizacijske sposobnosti, ter smo prepričani, da bo kot predsednik osnovne organizacije »Grosistična dejavnost in skupne službe« dosegal prav take ali še boljše uspehe

Franc Šmigoc je na delovnem mestu skladiščnika v obratu Zaščita. Svoje delo vestno opravlja in tudi to je lahko garancija, da bo uspešno deloval kot predsednik osnovne organizacije »Proizvodnja in storitve«, čeprav nima posebnih izkušenj pri sindikalnem delu

V TOZD Panonija odslej tri osnovne organizacije sindikata

Na zadnjem občnem zboru sindikata TOZD Panonija je bilo sprejetih vrsto pomembnih sklepov. Tako kot koncem leta 1974 se je tudi sindikalna organizacija organizirala po novih načelih, predvsem pa tako, da bo že tako uspešno delo še kvalitetnejše in da bo organizacija bližje članstvu, ne pa da je aktivna samo peščica članov.

Udeležba na zboru je bila zadovoljiva, saj je velika dvorana v Kidričevem bila skoraj v celoti zasedena. Predsednica izvršnega odbora sindikata tovarišica **Marija Čeh** je v poročilu opisala najvažnejše delovne naloge, ki jih je v preteklih dveh letih opravila sindikalna organizacija in prikazala nekaj osnovnih nalog, ki jih naj sindikat obravnava in rešuje v naslednjem obdobju. Nekaj manj smo govorili o poslovanju v TOZD Panonija in Mercatorju, saj so člani sindikata redno prihajali na zbere delovnih ljudi,

kjer smo poročali o poslovanju, uspehih in nalogah delovnih ljudi.

Posebej je potrebno omeniti, da smo v Panoniji dosegli dobre poslovne rezultate in da so delovni ljudje dali vse od sebe, da so jih dosegli.

Problem akumulacije trgovine in nadaljnega razvoja — v ospredju.

V središču pozornosti je bil ponovno problem akumulacije trgovine, ki iz leta v leto pada, saj je bila v letu 1973 akumulacija še okoli 2,4%, v letu 1974 pa znaša že komaj 1,8% od realizacije. Če bo šlo tako naprej, bo nastalo vprašanje, kako naj trgovina krije osnovne stroške, ki naraščajo, že sedaj pa ne more investirati nobenih sredstev. Trgovina bo pod takimi pogoji še bolj nazadovala in ne bo mogla zadovoljiti vedno večjih zahtev kupcev.

V poročilu je predsednica opozorila, da bomo morali na ta problem resneje opozoriti poslovno združenje za trgovino, višja sindikalna vodstva in druge organe, ki imajo vpliv na politiko do trgovine. V tem primeru gre za veliko število zaposlenih delavcev, ki pri taki politiki ne vidijo zadostne garancije. Pojavilo se bo spet vprašanje fluktuacije kadra iz trgovine v druge panoge gospodarstva, kjer so bolj nagrajeni za svoje delo.

Drugi problem, na katerega je opozorila predsednica v svojem poročilu, je delovni čas v trgovini. Že dalj časa v Sloveniji govorimo o prostih sobotnih popoldnevih. Ponekod so to že uresničili in dosegli ustrezne sporazume o novem delovnem času ob sobotah. V kratkem času po občnem zboru je tudi v Ptuj, prav na osnovi stališča našega občnega zbora, bil dosežen sporazum o delovnem času, tako, da imamo že od 1. 3. 1975 ob sobotah odprte prodajalne z industrijskim blagom do 12. ure, prodajalne s prehrabnim blagom pa do 14. ure. To je nedvomno uspeh sindikalne organizacije, ki je dala tako pobudo in ki so jo sprejele tudi ostale prodajalne in podjetja v Ptuj.

Določila sindikalne liste 1975 čimprej realizirati

Spregovorili smo tudi o določilih sindikalne liste za leto 1975 in nalogah, ki jih imajo člani sindikata pri uresničevanju teženj same liste. Poudarjeno je bilo, da naj bi strokovne službe hitreje pripravljale spremembo samoupravnega sporazuma o delitvi dohodka in osebnih dohodkov v TOZD ter da bi takoj, ko bo sporazum podpisan lahko pričeli z njegovim izvajanjem v TOZD.

Vprašanje osebnih dohodkov je v Panoniji postalo zopet osnovno vprašanje delavcev, saj so povprečni OD nižji od povprečja za trgovino SRS in tudi znotraj Mercatorja, čeprav so rezultati dela ugodni. Tako povprečni osebni dohodki, kot tudi najnižji osebni dohodki bodo morali biti izboljšani, znotraj pa bo potrebno urediti nekatera razmerja.

Člani sindikata aktivni pri delavsko športnih igrah v občini

V okviru delavsko športnih iger, ki jih vsako leto organizira posebna komisija pri občinskem sindikalnem svetu, so naše ekipe v preteklem obdobju dosegle lepe rezultate, tako po sodelovanju števila ekip, posameznikov in celotnega članstva. Naše ekipe so sodelovale v tekmovanju pri: nogometu, rokometu, namiznem tenisu, šahu, kegljanju, košarki, streljanju z zračno puško in odbojki ter v skupni uvrstitvi dosegli dobro 6. mesto.

V tekmovanjih, ki jih je organiziralo trgovsko podjetje Merkur Ptuj v počastitev 20-letnice v pikadu, kegljanju, namiznem tenisu, šahu in streljanju, so naše ekipe dosegle odlično 3. mesto v skupni uvrstitvi.

Sodelovali smo tudi v športnih igrah Mercatorja v počastitev 25-letnice v smučanju, kegljanju in streljanju, kjer so se naši posamezniki in ekipe zelo dobro uvrstili.

Tako kot te, so bile tudi druge akcije dobro izvedene in je predsednica imela kaj naštevati. Že več let nazaj ugotavljamo, da je delo sindikata v Panoniji zelo uspešno, kar je vsekakor zasluga članstva, ki deluje v teh akcijah,

posebej pa še vodstva, ki te načrtane akcije organizira in izvaja. V imenu nadzornega odbora se je vsem, ki so organizirali in vodili sindikalno delo v Panoniji zahvalil v svojem poročilu predsednik nadzornega odbora tovariš **Branko Kampuš**.

Nova organiziranost sindikata — lažje in uspešnejše delo

Občni zbor je sprejel tudi nova pravila osnovnih organizacij sindikata v TOZD Panonija. Pravila obravnavajo organiziranost sindikata, najvažnejša pa so določila, ki so za naše sindikalno delovanje v Panoniji nova. Naša sedanja enotna sindikalna orga-

Nadaljevanje na 7. strani

Štefka Kokol je tajnica sindikalne organizacije »Proizvodnja in storitve«, kjer je na delovnem mestu v komerciali pri poslovnih partnerjih priljubljena, ravno tako v kolektivu. Kot tajnica sindikalne organizacije bo lahko uspešno delovala

Julija Križančič je že vrsto let v TOZD Panonija na delovnem mestu likvidatorja faktur. Do sedaj je bila že večkrat članica DS, UO, vodstva sindikata in članica komisij in sekretariata ZK, zato bo z bogatimi izkušnjami pri delu, lahko kot podpredsednica osnovne organizacije sindikata Grosistična dejavnost, prenašala izkušnje na mlajše in usmerjala delovanje te velike organizacije

Nadaljevanje s 6. strani
nizacija se deli na tri osnovne organizacije, in sicer:

— osnovna organizacija »Maloprodaja«, v katero so vključeni vsi člani sindikata, zaposleni v maloprodajni mreži in steklarski delavnici ter aranžerski delavnici;

— osnovna organizacija »Grosistična dejavnost in skupne službe«, v katero so vključeni vsi člani sindikata iz prodaje na veliko, uprave (skupnih služb), prometnega oddelka in mehanične delavnice;

— osnovna organizacija »Proizvodnje in storitve«, v katero so vključeni vsi člani sindikata iz obrata Zaščita in krojaško šiviljske delavnice.

V osnovni organizaciji Maloprodaje je za enkrat 18 sindikalnih skupin sestavljenih po teritorialnem in branžnem sistemu. To organizacijo vodi 19 članski izvršilni odbor, katerega predsednik je **Bogo Jakomini** iz prodajalne Zarja Majšperk, podpredsednik **Ernest Mesarič** iz prodajalne Kovina v Ptujju in tajnik **Darinka Perkovič** iz blagovnice.

Sredi dela, obveznosti in odgovornosti je tiho in skromno dočakala 50-letnico življenja tovarišica **ČUČEK SLAVA**. Že leta 1952 je prišla v podjetje in skozi vsa leta opravljala zahtevno delovno mesto poslovodkinje prodajalne Papirnica in galanterija v Ptujju, sedaj pa je že od otvoritve Blagovnice poslovodkinja enega izmed najtežjih oddelkov tj. ženske in otroške konfekcije. Vsa leta je delo opravljala vesno, dosledno in z vso potrebno natančnostjo. Prodajalke, ki so se izučile v tej enoti so dosegle dostojno znanje in dobro obvladajo svoje delo, mnogi izmed njenih nekdanjih učencev pa so dobri poslovodji. Z ustrezno vzgojo, doslednostjo, odločnostjo in tudi ostrino je potrebno vzgajati kadre, da lahko dosežejo več, da lahko koristijo družbi in sebi. To vodilo in s pravo mero občutka in razumevanja mlajših ji je uspelo, da je dosegala dobre rezultate pri vzgoji kadra in pri samem poslovanju.

Zraven dela na delovnem mestu jo redno srečujemo na sestankih osnovne organizacije ZK, večkrat je bila izvoljena v delavski svet, upravni odbor, komisije in druge organe. Vseprisod so njene bogate izkušnje mnogo prispevale k sprejemanju odločitev, ki so Panonijo pripeljale na sedanjo veličino. Ob njenem življenjskem jubileju ji iskreno čestitamo z željo, da bi zdrava in zadovoljna še mnogo let delovala med nami.

V osnovni organizaciji Grosistične dejavnosti in skupnih služb je 11 sindikalnih skupin. Vodi jo 13-članski izvršilni odbor, katerega predsednik je **Vili Horvat** iz centralnega skladišča, podpredsednik **Julija Križančič** iz likvidature in tajnik **Kristina Zorec** iz skladišča galanterije.

V osnovni organizaciji proizvodnja in storitve so 3 sindikalne skupine, od tega dve po izmenah v bratu Zaščita in ena v krojaško šiviljski delavnici. Predsednik 7-članskega izvršnega odbora je **Franc Šmigoc** iz Zaščite, podpredsednik **Vladimir Meško** iz krojaško šiviljske delavnice, tajnik pa **Štefka Kokol** iz Zaščite.

Vsi izvršilni odbori osnovnih organizacij tvorijo konferenco enotne sindikalne organizacije v TOZD. Na čelu te konference je 13-članski Izvršni odbor. Predsednik Izvršnega odbora enotne sindikalne organizacije je tovariš **Janko Petek** iz blagovnice, podpredsednik **Franc Lasič** iz skupnih služb, tajnik **Marjan Pišek** iz skupnih služb in blagajnik **Marjan Ber** iz Blagovnice.

S tako organiziranostjo in novim vodstvom pričakujemo, da bodo uspehi dela še večji in da bomo lahko v prihodnjih letih ugotavljali, da smo ponovno dobro izbrali naše sindikalne voditelje.

Program dela za leto 1975

Program dela, ki ga je sprejel občni zbor enotne sindikalne organizacije za leto 1975 ima tudi nekaj novosti, ki jih do sedaj pri takih programih nismo imeli. Izdelan je po časovnih obdobjih in mesecih. Poleg tega so določeni nosilci nalog in roki za izvršitev. Po tako sprejetem programu je članstvu lažje sodelovati pri akcijah in tudi kontrolirati delo, saj že vnaprej vedo, katere probleme bodo reševali in v katerem mesecu. Iz obširnega in tudi realnega programa dela izhaja, da si bodo vse tri sindikalne organizacije prizadevale pri poglobljanju samoupravnih odnosov, predvsem pri nadaljnji ustavni organiziranosti Panonije, delu samoupravnih organov, urejanju samoupravne zakonodaje, razpravljali o poslovnem in gospodarskem delovanju TOZD in podjetja. Zraven tega pa bomo nadaljevali dosedanje akcije: organizacija rekreacije in oddiha, sodelovanje pri delavskih športnih igrah, organizacija kulturnih prireditev, izletov ipd.

Iz programa dela izhaja, da bo tudi v tem letu delo sindikata usmerjeno tja, kjer je najpotrebnejše in v skladu s sindikalno politiko, načrtano na slovenskem in jugoslovanskem kongresu sindikatov.

Franc Zadravec

Že petindvajset let širom domovine **MERCATOR** nam postavlja najboljše trgovine.

Predsednica sindikalne organizacije TOZD Panonija Ptuj tovarišica **Marija Čeh** je podala poročilo o delu osnovne organizacije sindikata in smernice za prihodnje delo.

Štiričlanska delegacija Trgovskega podjetja Univerzal Lendava, bodoča TOZD Mercatorja, je sodelovala pri delu občnega zbora Panonije.

Interna obvestila

Želimo, da bi bili člani našega delovnega kolektiva čim boljše obveščeni o vsem kar se dogaja v samoupravnem, političnem delu in poslovnem procesu pri nas. Pri tem se še posebno zavedamo, da smo velik kolektiv in da so naša delovna mesta daleč vsako k sebi.

V Mercatorju izdajamo že trinajsto leto svoj časopis. Njegov namen in pomen je večkrat: v njem želimo obveščati, osveščati, izobraževati, izmenjavati mnenja in stališča, torej prizadevamo si, da bi bil vse bolj priročnik pa tudi tribuna delegatov, političnih delavcev in vseh članov kolektiva.

Pred tedni pa smo ob časopisu začeli izdajati še Interna obvestila. Z obvestili želimo odpraviti vrzel, ki smo se je ves čas zavedali: v najkrajšem času obvestiti kolektiv o dnevnem redu, razpravi in sklepkih osrednjih samoupravnih organov, družbeno-političnih organizacij in drugih pomembnih zborih delovnih ljudi v podjet-

ju Mercator. Interna obvestila bodo izhajala torej občasno. Trudili se bomo, da bodo razumljiva, da jih bo razumel vsak član kolektiva. In čeprav jih ne bomo tiskali v tolikšnih izvodih, kot nas je, želimo in tak je tudi namen obvestil, da bi jih prebral vsak delavec. Nekaj strani je mogoče hitro brati, nato pa dati obvestila dalje svojemu sodelavcu.

Naše obveščanje bo bolj celovito in učinkovito, čimboljše bomo sodelovali. Zato vas vnovič prosimo, sodelujte z nami, pišite nam o delu in življenju vaših TOZD, trgovin, skladišč, obratov, ali kjerkoli delate, predlagajte nam, kako naj delamo še boljše.

In slednjič: posebej prosimo vodstva TOZD, da poskrbijo, da bodo časopis in Interna obvestila prišla v roke tistemu, ki so mu namenjena. Če bodo ostajali svežnji časopisa na upravah, bomo v vašo TOZD slabo obveščali.

Uredništvo »Mercator«

TOZD Panonija organizirala že 2. Mercatorjev ples

Ob koncu meseca februarja so v TOZD Panonija organizirali že prireditvijo nadaljevali tudi v prihodnje.

drugi Mercatorjev ples. Prvi je bil pred letom in kaže, da bodo s to

Mercatorjev ples v Kidričevem je otvorila baletna skupina iz Mari-bora s plesom kan-kan.

Goste na plesu je zabavala znana pevka Tereza Kesovija in Marko Novosel.

Nabito polna dvorana v Kidričevem je bila skoraj premajhna za tako prireditev.

Takole slovesno pa je dvorana pričakala goste.

Franc Zadravec

1. maj v TOZD EMBA

Praznik dela 1. maj delavci TOZD EMBA že drugo leto praznujemo v novi tovarni. Vendar ga vsakokrat doživljamo drugače.

Lanski praznik dela je bil ves v znamenju preseljevanja; zaključnih montaž nove opreme in uvajanja poizkusne proizvodnje. Vsi smo bili nekoliko pod vtisom nove zgradbe in strojev ter seveda problemov, ki so se s tem nakopičili.

Letošnji praznik dela pa pričakujemo v drugačnih okoliščinah. Proizvodnja je stekla, delavci smo se vživeli v novo okolje in delovne razmere, rešitve problemov so jasno začrtane. Pri tem moramo predvsem poudariti nove delovne razmere, ki se nikakor ne morejo primerjati z onimi v stari tovarni. Vsi zaposleni vsak

dan ponovno doživljamo to razliko in šele sedaj prav občutimo, kako težke so bile takratne delovne razmere.

Ob teh razmišljanjih tudi bolj optimistično gledamo na reševanje težav. Ni jih malo, vendar njihove rešitve so v naši moči in se vse končujejo z ugotovitvijo: maksimalno je potrebno povečati produktivnost in še bolj kot do sedaj aktivirati samoupravno odločanje delavcev na vseh ravneh. Zato bo letošnji 1. maj pomenil delavcem TOZD EMBA resničen praznik dela in naših delovnih uspehov.

Zunanje obeležje tega pomembnega dne bo nekoliko skromnejše. Osnovna organizacija sindikata pripravlja krajšo slovesnost, na kateri si bomo delavci ob prigod-

nem programu čestitali in si zaželeli še veliko delovnih uspehov tudi v bodoče.

Tako pričakujemo 1. maj v naši temeljni organizaciji. Kako pa bodo letos naši delavci praznovali svoj praznik, smo povprašali nekatere izmed njih. Takole so povedali:

— **Antonija Lapuh**, servirka: »Prejšnja leta sem preživljala prvomajske praznike pri sorodnikih v Zasavju, letos pa sem se odločila, da bom praznovala doma.«

— **Ana Ivančan**, strojna pakovalka: »Še ne vem. Navadno izkoristim te praznične dni za nekatera domača opravila, za katere se v običajnih delovnih dneh ne najde časa. Upam pa, da bom od vseh prostih dni uspela »ukra-

sti« katerega za krajši izlet na Gorenjsko ali Primorsko.«

— **Nežka Vučič**, pražarka: »Do sedaj sem vsa leta praznovala v Ljubljani in hodila na krajše izlete v njeno bližnjo okolico. Letos je prostih nekaj dni več kot običajno, pa bom to izkoristila in odšla na »majhen dopust« v naš dom v Martuljku. Upam, da bo vreme lepo in da bom preživela prijetne prvomajske praznike. Enako želim tudi vsem ostalim članom Mercatorjevega kolektiva.«

Tudi mi se pridružujemo njenim željam in vsem delavcem Mercatorja čestitamo 1. maj ter želimo še mnogo delovnih uspehov.

Uroš Gros

V ZK smo sprejeli dve mladinki

Osnovna organizacija Zveze komunistov v TOZD Preskrba v Tržiču je pred kratkim sprejela medse dve mladinki, Jano Potokar in Ano Drobnič. V prihodnje nameravajo svoje vrste še okrepiti.

»Prizadevnost, pridnost in aktivnost pri delu v družbeno političnih organizacijah, vse to smo upoštevali pri sprejemu mladih v Zvezo komunistov,« je povedal sekretar OO ZK TOZD Preskrba, Marjan Gradišar.

»Evidentirali smo sicer več mladincev, vendar sta se zaenkrat za ta korak odločili le dve mladinki. V naši osnovni organizaci-

usnjeno galanterijo smo se pogovarjali z **Jano Potokar**.

»Pravzaprav je pobudo za sprejem v ZK dala bivša predsednica mladine, Aca Ratkovič in seveda tudi tovariš Gradišar. Tudi sama sem o tem že prej dosti razmišljala. O Zvezi komunistov sem dosti slišala na raznih sestankih. Seznanila sem se z dolžnostmi in pravicami in seveda je bila odlo-

Mladinka Jana Potokar, ki je bila pred kratkim sprejeta v Zvezo komunistov, za prodajnim pultom.

Marjan Gradišar, sekretar OO ZK v TOZD Preskrba.

ji je zaenkrat deset članov, ki pa tudi sicer aktivno delajo na družbeno-političnem področju, ali pa so delegati, tako v SIS in drugje. Komunisti smo sklenili, da v kratkem usposobimo aktivno družbeno-politično delovanje sindikata in mladinske organizacije in da se pred vsakim zasedanjem z volivci posvetoval in dobil stališče, ki bi ga tudi zagovarjal.

Prizadevamo pa si tudi za čimbolj uspešno gospodarjenje, vendar tu pa tam zadenemo na določene težave, saj nam vrsta raznih predpisov tudi po svoje kroji uspeh.

V organe upravljanja želimo vključiti čimveč mladih in to nam tudi zelo uspeva.«

Zapisali smo, da sta bili v ZK pred kratkim sprejeti dve mladinki. V prodajalni z obutvijo in

čitev lažja. Mnenja sem, da moramo v to organizacijo vključiti še več mladih in sposobnih delavcev.«

Mile Bitenc

— Hej, padel vam je dežnik!

Jože Mokorel, direktor TOZD Preskrba Tržič.

V Tržiču so povedali

Kako delajo in gospodarijo po naših temeljnih organizacijah združenega dela? Ali pri svojem delu zadevajo tudi na razne ovire, ki jim otežkočajo poslovanje? S takšnimi vprašanji smo se napotili v Tržič, obiskali direktorja TOZD Preskrba, tovariša Jožeta Mokorela in zapisali naslednje:

Mercator: Vaša TOZD zaposluje 142 delavcev, ki so v rednem delovnem razmerju in 28 učencev. Verjetno se v zvezi s kadri pojavljajo težave, ki se odražajo tudi pri poslovanju. Spregovorite nam, prosim, nekaj o tem vprašanju.

Jože Mokorel: Seveda je prav na področju kadrovske politike vedno polno sprememb. Morda naj začnem kar pri učencih. Do sedaj smo vsako leto po učni dobi omogočili vsem učencem, da so ostali pri nas. Letno jih konča približno 15, toda za prodajni pult ne pridejo vsi. Mlada dekleta se poroče in navadno odidejo z možem v drug kraj. No, s tem se začnejo za nas težave, saj so tako med zaposlenimi, kot med učenci, ženske v večini. Za primer naj navedem tale podatek: v našem kolektivu je razmerje med ženskami in moškimi 80:20. Tudi med učenci je tako, saj je od 28 učencev kar 25 deklet. Šola za prodajalce jim je prva odskočna deska za naprej.

Želimo, da bi se naši prodajalci nadalje šolali; na poslovodski šoli. Toda odziv na takšne prošnje je zelo slab in kljub močnim prizadevanjem nam to ne uspe. Interesa za to ni, ker se jim delo zdi preveč odgovorno. V zadnjih letih je en sam delavec dokončal takšno šolo. Prodajalci si za nadaljnje šolanje raje izberejo na primer srednjo komercialno šolo in potem iz trgovine beže v administracijo. Delo v trgovini je res težko, v največ primerih pa je tudi delovni čas deljen. Takšen delovni čas imajo pri nas kar v 14 prodajalnah, kar predstavlja polovico vseh trgovin.

Še poseben problem pa se pojavlja v tistih prodajalnah, kjer je en sam zaposlen. Vendar pa zaradi krajevnih potreb takšne prodajalne morajo biti, čeprav morda niso najbolj rentabilne.

Mercator: V lanskem letu ste na Gorenjskih sejmi v Kranju dosegli lepe uspehe, o čemer smo že pisali. Vendar pa sejni predstavljajo le del vašega poslovanja. Kako ste sicer gospodarili in kakšni so vaši načrti za letos?

Jože Mokorel: Celokupni promet se je v lanskem letu povečal za 37%, število zaposlenih pa je

naraslo za 4%. Osebni dohodki so se v celoti povečali za 25%, poslovni stroški pa so se dvignili za 45%. Precej so se povečali krediti, kar gre zapisati v veliki meri prav udeležbi na vseh štirih sejmi v Kranju. V letošnjem letu pa je pri kreditih že opazen zastoj, predvsem pri pohištvu in beli tehniki.

In kako smo gospodarili? Od 100 milijonov nam je ostalo 1,09 milijonov dohodka, ki ga lahko sami razdelimo. Obvezna delitev na sklade pobere toliko, da za razširjeno reprodukcijo denarja ne ostane.

O našem zaključnem računu smo razpravljali na zborih in mislim, da so bili delavci o tem izčrpno seznanjeni.

Za letos smo planirali precejšen porast prometa predvsem pri prodaji trajnejših potrošnih dobrin; tako v naših prodajalnah, kot tudi na sejmi. Z novimi kreditnimi ukrepi pa seveda postavljenega plana ne bomo mogli doseči.

Pogovarjal se je:

Mile Bitenc

Kdo že petindvajset let skrbi za nas občane?
»MERCATOR« iz Ljubljane, to vsak otrok ugane!

Bili smo v Podturnu

Ko smo se mudili na Dolenjskem, smo obiskali tudi prodajalno TOZD Detajl v Podturnu. Moram priznati, da tako lepo urejene trgovine nisem videl že dolgo časa. Pa čeprav sem skorajda dan za dnem po naših prodajalnah. Ne, nikakršna hvala ni to, temveč je res.

Da je tako lepo urejeno in zloženo, pa seveda ob vsakem času vsega dovolj, skrbijo razen poslovodkinje Avguštine Markovič še tri sodelavke; dve pomočnici in učenka. Pa tudi sam lokal je prijeten in lepo opremljen, saj niti ni dolgo tega, odkar je bila prodajalna adaptirana.

V sicer ne veliki prodajalni, je na voljo marsikaj. Vse na svojem mestu. Špecerijsko blago in nekaj galanterije, pa kruh, meso in mesni izdelki, mlečni izdelki, pa posoda, talne obloge. Začudil sem se, ko sem zagledal nekje v kotu tudi pralni stroj, pa zamrzovalno skrinjo, televizijski sprejemnik...

»Skušamo čimbolj ustreči našim kupcem,« je pavelala tovarišica Markovičeva. »To, kar vidite, niti ni vse. Morda ne boste ver-

jeli, če povem, da prodajamo tudi pohištvo. Ta trgovina je v Podturnu edina in moramo poskrbeti za marsikaj. Mislim, da so kupci zadovoljni. Mi smo, saj smo v lanskem letu opravili za 2,140.000 dinarjev prometa.

Z adaptacijo smo vsekakor veliko pridobili, saj smo lahko prodajalno povečali, pa tudi za skladišče je ostalo več prostora. In vse je tudi Mercator odkupil, tako, da je to zdaj naša last.«

Tovarišica Markovičeva je v tej prodajalni že od leta 1953. Takrat je bila tod prodajalna trgovskega podjetja Toplice, za tem pa je poslovala pod Stražo. No, kasneje se je približila k Mercatorju, poslovala nekaj časa kot poslovna enota, zdaj pa kot TOZD Polje pri Skupnosti TOZD Detajl.

Da so stranke zadovoljne, skrbijo prav vsi, ne le poslovodkinja. Izredno prizadevna in delavna je **Marija Škufca**, ki ima doma, po službi, morda še več dela, saj skrbi za svojih šest otrok. Pa kljub vsemu nikdar ne zamudi v službo.

Pa tudi **Anica Avguštin**, trgovska pomočnica, ki je šola končala

pred tremi leti, je izredno pridna. Povrhu vsega obiskuje še ekonomsko srednjo šolo.

In kupci so, kajpak zadovoljni. Če morda včasih česa ni na zalogi, z razumevanjem sprejmejo. Toda, to se pripeti malokdaj.

Še to naj zapišem, kar nam je ob odhodu povedala tovarišica Markovičeva.

»Veste, velikokrat so dejali, da brez moškega v naši trgovini ne bo šlo. Me smo temu mnenju nasprotovale in uspele smo dokazati, da imamo prav.«

Mile Bitenc

Intergrafika '75

V drugi polovici meseca marca je bil na Zagrebškem sejmišču mednarodni grafični sejem, Intergrafika.

Prvič se je tega sejma udeležil tudi Mercator, pravzaprav naš oddelek papirja in grafičnih barv. Za nekaj besed o sodelovanju smo naprosili tovariša Nika Radeja, ki je povedal naslednje.

»Lani v aprilu smo prevzeli zastopstvo firme Gloria z Dunaja, ki proizvaja grafične barve za vse vrste tiska. Namen našega sodelovanja na sejmu je jasen. Poblize bi se radi spoznali z našimi odjemalci in tudi s tistimi, ki jih med naše redne odjemalce še ne moremo šteti. Obenem z barvami pa smo na Intergrafiki zastopali tudi področje grafičnih papirjev.

Morda o samih barvah še tole: barve GLORIA se uporabljajo za offset tisk, knjigtisk. So še anilinske barve, s katerimi so na primer tiskane naše papirnate reklamne vrečke in ovojni papirji.

Na področju papirja smo delali v glavnem s katalogi papirnice Vevče. Želeli smo priti v stik z našimi strankami z juga in jim ponuditi offsetne papirje, brezlesne pisalne tiskovne papirje, srednje fine pisalne tiskovne papirje, hromopapirje in visoko kvalitetne papirje za umetniške reprodukcije in razne prospekte.

Mislim, da je bilo naše prvo sodelovanje na takšnem sejmu uspešno, predvsem na področju grafičnih barv. Nam je to področje še novo in tako smo imeli priliko, da se predstavimo širšemu krogu potrošnikov.«

Uspeh je bil lep. Napravili so zaključnic za 5000 kilogramov raznih barv, sklenjeni pa so bili tudi okvirni dogovori za perspektivno sodelovanje z več tiskarskimi hišami, kot so na primer Ljudska pravica, Učne delavnice, Tiskarna Slovenija, Kočevski tisk, pa Naša djeca in Zadrufna štampa iz Zagreba in drugimi.

Na sejmu Intergrafika v Zagrebu je razstavljalokrog 600 razstavljalcev, od tega kar tretjina iz tujih držav. V glavnem je razstavljalavsa industrija, ki proizvaja grafične stroje, grafične pripomočke (filmi, grafične utensilije, barve, plošče za tisk), pa tudi papirna in predelovalna industrija.

Mile Bitenc

Ančki Južničevi v slovo

Draga Ančka! Globoko smo pretreseni ob spoznanju, da te ni več med nami. Bila si tiha in mirna, nisi prenesla veliko govorjenja, zato naj ti ob slovesu izrečemo le nekaj besed.

Težko je doumeti, da smo te tako kmalu izgubili. Ko si pred šestnajstimi leti prišla v naše podjetje kot zdravo, življenja polno dekle, nihče ni pomislil, da boš še mlada za vedno odšla od nas.

Že kot učenka si bila delovna, poštena; ni je bilo naloge, ki bi bila zate prevelika, prezahtevna, pretežka Čakale so te iste naloge, kot stotine drugih učencev. Nisi bila izjema, lotila si se vsega dela; pravzaprav pa si bila izjema v svoji resnosti, moči in volji dela in v odnosu do tovarišev.

Končala si šolo in ostala pri nas kot prodajalka. Bila pa si polna ambicij po večjem znanju in ni ti bilo pretežko po službi še med kupe knjig. Uspešno si končala srednjo komercialno šolo in nikdar nisi tožila zaradi preobremenjenosti. Nam in pa sama sebi si hotela dokazati, da je v tebi nekaj več, da hočeš svoje znanje obogatiti še in še.

Vemo, da dostikrat nisi našla utehe pri nas, ljudeh. Našla pa si mir in odgovore na marsikatera neizrečena vprašanja v naravi, ki si jo tako zelo ljubila. Kako lepo si znala opazovati prirodo povsod, kjerkoli si hodila. Kako lepo si nam znala orisati svojo rojstno vas Faro, pa Kolpo...

Vsega nam nisi mogla povedati, ostalo je v tebi.

Ljuba Ančka, vedno boš ostala med nami, vedno se te bomo radi spominjali.

Sodelavci

Tale posnetek pa je iz trgovine, ki jo vodi Avguština Markovič.

Takšnale izgleda prodajalna v Podturnu od zunaj; po tem pač ne bi sodil, da je notranjost tako lepo urejena.

Evgen Zupančič v času, ko je vodil trgovino v Savskem naselju.

Grmadin leteči poslovodja

Tokrat vam bomo predstavili upravnika, poslovodjo, prodajalca v klasičnih trgovinah, samopostrežbah in bifejih, tovariša Evgena Zupančiča.

Tovariš Evgen ima zanesljivo ne samo rekord pri Grmadi, temveč v celotnem Mercatorju, saj je bil poslovodja v največjem številu prodajaln. Za naše glasilo se nam je predstavil takole:

»Rodil sem se 16. 9. 1906. leta v Ljubljani. Tu sem tudi obiskoval osnovno šolo. Za trgovca sem se šel učiti s trinajstimi leti in od tedaj pa vse do danes, razen v času vojaščine, delam v trgovini. Med vojno sem bil aktivni član OF.

Leta 1958 sem bil imenovan za vršilca dolžnosti direktorja trgovine na Stadionu, čez dobro leto pa sem bil premeščen v Savsko naselje za poslovodjo. Tedaj je bila to ena največjih trgovin z živili v Ljubljani. Na tem delovnem mestu sem bil vse do upokojitve leta 1962.«

Od tedaj pa se prične njegova pot, od prodajalne do prodajalne. Še vedno smo ga potrebovali in tovariš Gene nam ni odklonil pomoči. Prevzel je mesto šefa skladišča na Celovski 43 in ga vodil vse do predaje centralnemu skladišču. Potem pa je postal naš »leteči poslovodja«. Zamenjeval je

poslovodkinje, ki so bile na porodniški, na rednem ali bolniškem dopustu, če so prenehale z delovnim razmerjem, če je nastal kakšen nenormalen primanjkljaj itd. Dela je prevzemal z vso vno in odgovornostjo.

Kot poslovodja ali kot prodajalec je delal kar v 41 prodajalnah (TOZD Grmada jih ima skupaj 47). Čeprav je to dokaj naporno delo pa ni nikoli tarnal. Nikdar ni premišljeval, kako priti na vedno novo delovno mesto, ki je bilo dostikrat tudi precej oddaljeno. V pomoč mu je dvokolo in moped, pa tudi peš hoja mu ni odveč.

»Že od malih nog sem se ukvarjal s športom; telovadba je bila moj konjiček, pa tudi v nogometu sem bil zelo aktiven. Nastopal sem v Pragi leta 1938.«

Tovariša Evgena poznajo številni prodajalci in poslovodje, saj je dolga leta kot inštruktor uspešno vzgojil celo vrsto mladega kadra. In nenazadnje, njegova velika vrlina je red in čistoča v prodajalni in vsesplošna disciplina. Na delovno mesto, čeprav kot upokojeni, prihaja vedno prvi. S svojim vzgledom ustvarja ugodno počutje in vzdušje v kolektivu.

Ob koncu pa mu zaželimo, da bi bil še dolga leta med nami.

J. R.

Ivanka Praprotnik in Vida Ribnikar iz prodajalne v Kovorju. Vida je v trgovini zaposlena že štiri leta. Zatrjuje, da bo vedno ostala tu, kajti delo v domači gostilni je ne veseli.

Srečno pot - tovariš Stipe!

Na potovanju po Dalmaciji, ki se v mnogočem zelo razlikuje tako pozimi kot poleti od Slovenije, sem se spomnil našega dolgoletnega šoferja Stipeta Pavičiča. Po rodu je namreč Dalmatinec in je pred leti prišel iz svojega rodnega kraja Poljica z otoka Hvara.

Med NOV je deloval na celotnem področju Jugoslavije kot kurir, ob koncu vojne pa se je znašel v Ljubljani in tu tudi ostal. Vsak čas bo tako minilo že 30 let, odkar se je prvič zaposlil v Ljubljani. Letos 13. marca pa je praznoval svojo 10. obletnico nepretrganega dela v našem kolektivu TOZD EMBA. Sedaj se je ustalil ter prilagodil v našem kolektivu kakor tudi v Ljubljani, saj si je tu, pri nas v Sloveniji, ustvaril tudi družino. Ob tej priložnosti sem razmišljal, ali tudi njega toplo sonce Dalmacije in lepo modro morje vleče nazaj v rojstni kraj, kakor

lastovice proti jugu na jesen.

Koliko kilometrov ima že za seboj naš šofer Stipe, še sam točno ne ve. Njegov vsakdanjik se začne za volanom 5-tonskega tovornjaka, katerega vozi že več let in je z njim pred kratkim brez generalnega popravila prevozil 200 tisoč kilometrov. Kot šofer je za vzorno vožnjo in skrbno ravnanje z avtomobilom prejel od tovarne Mercedes-Benz iz Zahodne Nemčije že drugo zlato značko. Poleg značke pa so mu predstavniki tovarne Mercedes v Jugoslaviji, to je podjetje Autocommerce iz Ljubljane, podelili tudi plaketo in posebno značko s trikrako zvezdo za njegov tovornjak.

Vsi člani kolektiva mu za vzorno delo v njegovem poklicu in ob 10. obletnici želimo tudi v bodoče srečno vožnjo in dobro počutje v naši sredini.

J. K.

Stipe Pavičič za volanom svojega tovornjaka. Od tovarne Mercedes Benz je pred kratkim prejel že drugo zlato značko.

Mojster električar pošlje svojega učenca k neki stranki, da bi ji popravil hišni zvonec. Učenec pa se že po kratkem času vrne.

— To je bilo pa zelo hitro narejeno, se začudi šef.

— Ja, veste, nekaj minut sem čakal in zvonil, ker pa ni nihče odprl vrat, sem kar odšel...

Srečata se slon in miška, pa se miška začudi:

— Joj, kako si ti velik!

Slon jo gleda in ji prijazno odgovori: Ti si pa tudi posebno majhna!

— Ja, to je pa zato, ker sem bila dalj časa bolna, zacvili miška.

Prodajalna v Kovorju

Ko smo se mudili na Gorenjskem, pravzaprav na tržiškem koncu, smo zavili tudi v Kovor. V to majhno vasico nedaleč od Tržiča, kjer ima TOZD Preskrba svojo prodajalno.

Prišli smo popoldne in obiskovalcev, pravzaprav kupev je bilo bolj malo in imeli smo več časa za pogovor.

»Pri nas je popoldne vedno bolj malo strank, veliko večji promet pa imamo v dopoldanskem času.« je povedala Ivanka Praprotnik, poslovodkinja.

»Trgovina je odprta deljeno in dopoldne gospodinjke nakupujejo mleko, pa kruh in meso, pa seveda špecerijo. Prodamo veliko, dostikrat po cele vreče sladkorja, moke, pralnih praškov, pa cele zaboje olja... Posebno jeseni

se pozna na prometu. Takrat kmetje prodajajo poljščine in pridejo nato k nam z debelo denarnico. Kupijo toliko vsega, da nalože kar na traktor. Včasih v pol ure postrežemo več kot drugič v celem dnevu.«

Trgovina je sicer majhna, vendar kar lepo urejena. Prostora jim niti ne manjka. Le skladišča bi bila lahko malo večja. Posebno poleti, ko gre zaradi vročine več pijače, je s prostorom kar tesno. Morda še nekaj besed o tovarišici Praprotnikovi, poslovodkinji. Doma je iz vasi in v tej trgovini že celih dvajset let. Delo za pultom je vzljubila, obenem z njim tudi svojo prodajalno. Pa čeprav še ni vse tako urejeno, kot naj bi bilo.

Mile Bitenc

Obisk v bifejih TOZD Idrija

V paviljonu na Prejnuti v Idriji je poleg samopostrežbe tudi bife. V njem pripravljata kuharici Mara Koder in Marija Šinkovec okusne obroke. Dnevno prodajo okoli 150 toplih obrokov.

Bife v Cerknem je vedno poln. Tu vas hitro postrežejo z vsakovrstnimi pijačami, kavo, čajem in sendviči. Bife, ki je namenjen le stoječim gostom, je priljubljeno shajališče Cerkljanov in okoličanov, ki tu radi spišejo kozarček vina ali pa skodelico kave Mercator. Pred lokalom je avtobusna postaja, zato je tu vedno zelo živahno. Dora Abram, Marija Kuštrin, Jerneja Frelih in Slavica Tušek se z gosti lepo razumejo in jih vedno rade postrežejo.

Največji bife pa je v naši blagovnici. V njem je vedno veliko gostov. Ob dolgi strežni mizi postrežejo predvsem s pijačami, neredko pa vidimo goste, ki zaradi zasedenosti miz jedo malice kar za točilno mizo. Blagovna hiša stoji blizu avtobusne postaje zato so tu stalni gosti predvsem potniki in šoferji ter sprevodniki avtobusov. V bifeju pa se hranijo tudi delavci bližnjih podjetij. Kuharici **CILKA SEDEJ** in **TILKA NAGODE** skuhata dnevno okoli 300 obrokov. Kuhinja v bifeju je že sedaj premajhna za pripravo tolikšne hrane, težave pa bodo še večje, ker je zanimanje za tople obroke iz dneva v dan večje. Poleti, ob lepem vremenu, pa posluje bife tudi zunaj.

Jelka Ferjančič

— Ta pes je pa tako kosmat, da sploh ne vem, kje je zadaj in kje je spredaj?

— Preprosto: Tam, kjer laja, je spredaj.

— Zdravo, draga! Kuhaš ali likaš?

— Ali naj to pomeni, da ste si našli boljšo službo!?

— Zdaj je pa res že zadnji čas, da se prijaviš zdravniku za oči!

— Zelo ste podobni tovarišu Kurniku. Ali sta si v sorodu?

— Saj se jaz pišem Kurnik, profesor?!

— Aha, zato taka podobnost...

Deset let dela

Samopostrežba na Proletarski je dobro založena, a žal iz dneva v dan premajhna.

Mile Bitenc

Samopostrež. prodajalna TOZD Špecerije v Proletarski ulici v Ljubljani te dni praznuje. Pravzaprav za samo praznovanje časa ni, saj je dela od jutra do noči čez glavo. Prav vsak dan, od ponedeljka do sobote.

Pred desetimi leti, natanko sedmega aprila leta 1965, so v novo, veliko samopostrežbo v Mostah prišli prvi kupci. Zadovoljni in ponosni so bili na prodajalno, v kateri je bilo moč dobiti vse. Ne, ni to hvala. To lahko potrdijo tudi številke. Kolektiv, ki je takrat štel 22 zaposlenih, je v prvem letu ustvaril 5,73 milijonov prometa. V lanskem letu pa se je ta številka močno dvignila. Zabeležili so skoraj tri stote milijarde prometa, kar je res veliko.

Toda od prvega dne do danes je preteklo že deset let. Okoliš se širi, v nebo se dvigajo vedno nove in nove stavbe in prodajalna postaja iz dneva v dan premajhna. Zato je največja želja kolektiva, ki danes šteje 26 redno zaposlenih in pet učencev, povečanje prodajnih in skladiščnih prostorov.

Desetletnica je že lep jubilej. Skupaj s poslovodjem, **Francem Mehletom**, ga praznuje še šest delavk, ki delajo tod že od prvega dne. To so **Ljudmila Trtnik**, **Ljudmila Cerk**, **Evdoksija Popovič**, **Anica Raztresen**, **Pepeca Vidic** in **Pepeca Golob**.

Ob jubileju vsem čestitamo in želimo, da se njihove želje v čim večji meri in čimprej uresničijo.

Naši učenci

Štefan Trček

Kupci, ki zahajamo v samopostrežbo TOZD Hrana na Tržaški 37/b v Ljubljani, smo med zaposlenimi opazili nov obraz. Obraz petnajstletnega fanta, kar je prava redkost v naših prodajalnah.

To je učenec **Štefan Trček**, ki je doma s Horjula. Družina je štela štiri otroke; on je najmlajši. Lansko leto je uspešno končal osemletko in odločiti se je moral za poklic. Ni se mu bilo težko, kajti že veliko prej je vedel, kaj bi rad postal. Za prodajalca pojde, si je vedno govoril. Ta želja izvira še iz otroštva, mi je zaupal, ko so mu od vseh iger bile najbolj všeč tiste, ko so se »šli trgovino«.

Dostikrat ga je pot zanesla tudi v domačo trgovino, kjer je natihoma opazoval in občudoval delo prodajalca in si vroče želel, da bi tudi sam nekoč delal v trgovini.

Lani, avgusta, je to postalo resničnost. Prišel je s praktičnim delom v samopostrežbi na Tržaški 37/b. Prvega dne se je spominjal takole:

»Zjutraj smo se na upravi TOZD zbrali vsi novo sprejeti učenci. Sprejela nas je vodja splošne službe, ki nas je po kratkem nagovoru odpeljala na učna mesta.

Tako sem se znašel v tej trgovini.«

Delo v trgovini ga še vedno veseli, kljub temu, da so bile poprej njegove predstave drugačne. Ne moreš si prav predstavljati to delo, je modro pripovedoval, če ga opazuješ le z očmi kupca.

V januarju je Štefan z odličnim uspehom končal prvi letnik po-

kljne šole za prodajalce. Zaupal mi je tudi to, da sta bila njegova najljubša predmeta matematika in blagoznanstvo. Sedaj že tretji mesec opravlja praktično delo v prodajalni. In kakšen je njegov delovni dan?

»S kupci nimam dosti stikov, opravka imam bolj z blagom. Na skrbi imam predvsem gondole s sladkarijami, da so vedno polne in lepo urejene. Delam sedem ur na dan in sicer v izmenah. Lotim se tudi pospravljanja, predvsem kleti. Delo je prijetno, sodelavke tudi.«

S Štefanom sva se pomenila še o nekaterih rečeh. Pripovedoval mi je tudi o seminarjih, ki jih obiskujejo učenci enkrat na teden po dve uri. Organizira jih TOZD, vsak mesec pa obravnavajo drugo temo. Tako so imeli v mesecu marcu predavanje z naslovom Spoznavanje prodajaln in prodajnih prostorov. Priznal je, da z zanimanjem obiskuje predavanja, saj na njih marsikaj izve.

Pogovor sem napeljala tudi na udeleževanje v mladinski organizaciji, na vprašanje spoznavanja svoje TOZD in podjetja Mercator. Ob tem naj zapišem le to, da si želimo, da bi se mladi bolj vključevali v delo mladinske organizacije, da bi vsakega ob vstopu v kolektiv seznanili s predstavniki aktiva ter da bi naši novi sodelavci vedeli več o podjetju v katerem ustvarjajo.

N. L.

Tam daleč pod Gorjanci

Pred kratkim smo se napotili v majhno vasico pod Gorjance. V Gabrje smo šli in obiskali prodajalno TOZD Standard.

Povem, da smo prišli v prijazen kraj, med prijazne ljudi. V vasico, ki je znana tudi iz narodno-osvobodilne borbe.

Pravzaprav mi pomaga učenka Danica. Same je še ne morem pustiti in zato sem vedno tu. Sem pa tja skočim v Novo mesto, da uredim to in ono, nabavim blago. Ampak grem že ob petih zjutraj na pot, da se lahko tudi kmalu vrnem. Ob pol osmih mora biti

ga, v največji meri pa zaradi oddaljenosti od mesta, je za kader v trgovini težko. Vera je vzdržala že polnih osemnajst let, pa čeprav ni bilo časa ne za dopuste, ne za bolniško. Le takrat je ostala nekaj časa doma, ko je povila otročička.

Zapisal sem že, da so vaščani, pa tudi tisti, ki prihajajo nakupovat iz sosednjih vasi, zadovoljni. Pa so kljub temu povedali nekaj pripomb. Pa ne na račun Mercatorja. Predsednik krajevne skupnosti, **Vinko Rukše** je pripovedoval takole:

»Stavba, v kateri je sedanja Mercatorjeva trgovina, je dokaj prostorna. Prav zato bi radi, da bi ostale prostore Mercator preuredil tudi v prodajalno. Pravzaprav ni to samo želja, ampak tudi nuja. V sosednjih prostorih je sicer nekakšna trgovina Kmetijske zadruga. Pa bi za njih že našli druge prostore. Tod pa naj bi Mercator uredil prodajalno,

kjer bi lahko dobili tudi tehnično blago, pa železnino in gradbeni material. Vemo, da bi bilo prometa dovolj, saj bi hodili nakupovat sem tudi iz sosednjih vasi.

In ko se že pogovarjamo o Mercatorju, morda še nekaj. S to prodajalno smo zadovoljni, saj je založena z vsem, kolikor se le da. Če pa ni pralnih praškov, tudi Mercator ni kriv...«

V beležnico sem zapisoval besedo za besedo in nabral se je že gradiva za cel sestavek. Treba se je bilo posloviti, pa čeprav bi bilo še prijetno pogovarjati se s poslovodkinjo Vero in vaščani, ki so kaj radi zatrjevali, kako so zadovoljni z nakupom v tej prodajalni.

»Marsikaj se dobi,« je dejala starejša ženička. »Marsikaj lepega, dobrega in včasih tudi poceni. Saj šefinja Vera skrbi za vse. Ko pa je tako 'fajn' ženska...«

Mile Bitenc

Osemnajst let za istim pultom: Vera Božič.

Seveda smo najprej stopili skozi vrata prodajalne, nad katero piše »Mercator«. Bilo je opoldne in kaj živahno. Ženske iz vasi so nakupovale in obenem, vedele so, da smo od časopisa, zatrjevale, da njihova Vera skrbi za vse. Dobijo tisto, kar vsak dan potrebujejo v gospodinjstvu, pri kuhi. Pa razen tega tudi razno perilo, srajce, jopice. In steklo, posodo, skratka, marsikaj se tu dobi in ni treba v petnajst kilometrov oddaljeno Novo mesto.

«Od Novega mesta smo precej oddaljeni, kar je seveda za nas težko. V trgovini delam sama,

trgovina odprta,« mi je pripovedovala **Vera Božič**, ki je poslovodja prodajalne.

»Osemnajst let sem že tu, izučila sem se tukaj. Stanujem blizu in če me ni v trgovini, pridejo vaščani po mene kar na dom. Ne samo podnevi, marsikdaj tudi sredi noči. Veste, edino v trgovini imamo telefon in v nujnih primerih me pač poiščejo, pa naj bo to kadarkoli.«

Vera seveda želim svojih sovaščanov rada ustreže. Ker ima rada delo, svojo trgovino. Pa čeprav so delovni pogoji tu vse prej kot rožnati. Prav zaradi te-

— Odložiti moram, draga. Zunaj čaka cela vrsta ljudi na telefon.

Prijetno urejen bife

Prav privlačen in prijeten bife je v tržiški blagovnici. Za tiste goste, ki radi malo dlje posede, je na voljo nekaj mizic. Če pa želite, lahko pijete kavo ali kaj močnejšega tudi ob šanku. Obiskovalcev je vedno dovolj, saj je prav pred blagovnico avtobusna postaja. In čas hitreje beži ob pomenku pri skodelici dobre kave.

In kaj lahko ponudijo? Seveda kavo, ki jo gostje prav radi pijejo, pa pivo, sokove. Žganih, močnih alkoholnih pijač gre bolj malo. Poslovodkinja, Fani Gladek je povedala, da na to predvsem vplivajo visoke cene alkoholnih pijač.

M. B.

Tole je prodajalna v Gabrju pod Gorjanci. Nemalokrat pridejo kmetje nakupovat kar z volovsko vprego.

Motiv iz bifeja v tržiški blagovnici.

Preberite, zanimivo je

GOSPODARSTVO NE DOHITVA PORABNIKOV (DELO, 25. feb.). Realni osebni dohodki so se v Sloveniji po podatkih zavoda SR Slovenije za statistiko povečali lani v primerjavi z letom 1973 povprečno za en odstotek, od tega so bili v gospodarstvu za en odstotek večji, v negospodarstvu pa za tri odstotke večji.

Po tej primerjavi so se lani najbolj povečali realni osebni dohodki zaposlenih v gozdarstvu in sicer za pet odstotkov, v kulturno socialnih dejavnostih so se povečali za 3 odstotke, v družbenih in državnih službah so bili večji za 3 odstotke, v gradbeništvu za 2 odstotka večji, v industriji za 1 odstotek večji in prav toliko tudi v prometu. Realni osebni dohodki v obrti in komunali so bili lani enaki kot leta 1973, medtem ko so se v trgovini in kmetijstvu znižali za 1 odstotek, v gostinstvu in turizmu pa so bili za 3 odstotke nižji kot v letu 1973.

POLOŽAJ TRGOVINE BREMENI INFLACIJA (DELO, 1. marec). Čeprav je v lanskem letu že prišlo do nekaterih ugodnih premikov, se gospodarski položaj trgovine vendarle ni bistveno izboljšal. Tako so ugotavljali na drugem zboru delegatov združenja temeljnih organizacij združenega dela trgovine, ki je bil hkrati tretja skupščina poslovnega združenja za trgovino.

Kot eno glavnih ovir pri ustvarjanju dohodka so za lani navajali zamrznjene marže, pa tudi močno povečanje zakonskih obveznosti. Dodali so, da se v letu 1975 znova zaostrujejo težave pri trajnih obratnih sredstvih. Prizadevali si bomo, da bodo predpise znova spremenili, so dejali, pri tem pa so se spraševali, kdo bo namreč zmožni pokrivati vsakoletno stopnjo inflacije. Zaradi nje je dohodek iz leta v leto manjši, banke pa na primer, za reševanje tega perečega vprašanja ne predvidevajo nič konkretnega. Menili pa

so razen tega, da tudi gospodarska zbornica ni dovolj učinkovito reševala položaja slovenske trgovine, zlasti pa ni priskočila na pomoč pri usklajevanju zunanje-trgovinskega režima. Trgovina zato ustvarja premalo dohodka, ni dovolj sposobna za investicije in razen tega tudi vse huje občuti težave zaradi pomanjkanja kadrov.

Na to je član izvršnega sveta Miran Mejak dejal, da osnovna naloga trgovine ni pridobivanje dohodka, marveč zagotavljanje oskrbe prebivalstva. Ne moremo govoriti o nekakšnem obremenjevanju gospodarstva, oziroma trgovine, marveč gre v resnici za prelihanje sredstev tja, kjer je najnujnejše potrebujemo, to pa je tudi v interesu trgovine. V Sloveniji imamo namreč velike probleme, na primer, z infrastrukturo, zato bomo v prihodnjem srednjeročnem obdobju namenili za njih reševanje velika sredstva.

Mejak je spregovoril tudi o velikih problemih, do katerih prihaja zaradi prevelikega uvoza in premajhnega izvoza. Primorani smo omejiti uvoz, saj se sicer prek njega v resnici odliva v tujino višek našega dohodka, je dejal.

V zvezi z dosedanjimi integracijskimi gibanji so delegati menili, da uresničevanje nalog glede povezovanja med trgovino in proizvodnjo ni bilo zadovoljivo. Krivda za to, so dejali, je tudi na naši strani, ker se s tem niso dovolj intenzivno ukvarjali. Treba pa jo je iskati tudi na strani proizvodnje. Poleg tega pa so se v razpravi zavzeli tudi za to, da je potrebno okrepiti ne le horizontalne, temveč tudi vertikalne integracije, saj predstavljajo horizontalne povezave doslej v Sloveniji kar dve tretjini vseh uresničenih integracij. Hkrati z vprašanjem integracij pa so v razpravi govorili tudi o tem, da je sistem samoupravljanja v trgovini vse močnejše potrebno vključevati tudi potrošnike.

Izbior: Mile Bitenc

Dvaindvajset let v isti prodajalni

Kdo ve koliko Ljubljancanov in pa tistih, ki hite po Miklošičevi na avtobusno ali pa železniško postajo, dan za dnem vstopa v našo prodajalno. V prodajalno, ki je najbližja železniški postaji. V prodajalno, ki je skoraj nabito polna od ranega jutra pa do večera. Da ne govorimo o dnevih pred prazniki.

Nakupiti je pač treba marsikaj. Semkaj hodijo ne le gospodinje iz okoliških hiš, marveč tudi drugi. Tisti, ki jih pot pelje mimo trgovine, ko prihajajo v Ljubljano; ali pa vstopijo v prodajalno mimogrede, ko se vračajo na vlak ali na avtobus. Če ne po kaj drugega, pa na dobro kavico ali pa skočijo vsaj po malico.

Pred dnevi sem to prodajalno obiskal. Pravzaprav sem obiskal poslovodjo, **Jurija Vuka**, ki je tod zaposlen že celih dvaindvajset let.

Pripovedoval mi je o delu pri njih. O tem, da je kupec vedno polno in da je seveda tudi dela veliko. Toliko, da je marsikdaj težko koristiti dopuste. Ob torkih svoj delovni dan podaljšajo pozno v noč. Takrat iz skladišča pripeljejo blago, ki ga je treba prevzeti. Čez dan namreč dostava ni dovoljena. Pa se nihče od zaposlenih ne jezi zaradi tega. Složno primejo za vsako delo. Nerodno je le zaradi nekaterih deklet, ki se vozijo v službo iz bolj oddaljenih krajev.

Njihov delovnik se prične že zgodaj zjutraj, marsikdaj pred šesto. Pripraviti je treba to in ono, narezati kup salam in drugih delikates in narediti veliko sendvičev.

Ves njihov trud se odraža v zadovoljstvu kupcev in seveda v dobrem prometu. Nekateri stranke, ki so se že pred leti odselile v druge predele Ljubljane, se še zdaj vračajo in nakupijo celo špicerijo.

Veliko prodajo čokolade in bonbonov, pa keksov in tudi sadja. Pa seveda tudi veliko delikatese in kave. Enkrat tedensko prodajajo tudi v mestnih zaporih in s prodajo so zelo zadovoljni. Skupno se v blagajni nabere povprečno 800 tisoč dinarjev na mesec.

Toda ob obisku sem se pogovarjal ne le o delu v trgovini, marveč tudi o delu in življenju tovariša Vuka.

Le-to je polno zanimivosti in

nenavadnih dogodkov. Že od mladih dni naprej. Od takrat, ko je po končani osnovni šoli želel za prodajni pult.

»Bilo je leta 1935 v Karlovcu,« se spominja tovariš Vuk, »in takrat sem se začel učiti trgovskega poklica. Veselilo me je to že takrat, prav tako kot danes.

Zivel sem torej v Karlovcu. Čeprav sem po rodu Slovenec, sem imel italijansko državljanstvo. Leta 1942 me je ujela italijanska policija. V Milano so me poslali služiti vojaški rok, od tam pa na rusko fronto. Bilo mi je komaj 23 let. Tam so ugotovili, da sem Slovenec in obljubili, da me bodo poslali nazaj. Na srečo sem imel zelo dobrega oficirja, sicer se ne bi verjetno nikdar več vrnil...

Tako sem po letu dni spet prišel domov. Ob razpadu Italije sem bil v Neaplju. Skupaj z dvema tovarišema sem prišel do Svetega križa pri Trstu. Tam sem se povezal z Osvobodilno fronto. Dobil sem propustnico za Ljubljano in prišel domov k staršem.

Oče je bil čevljar, izdeloval pa je čevlje za bazoviško brigado. Vse do leta 1944 sem vsak teden nosil po dva kovčka čevljev v brigado. Ko sem prišel zadnjič, sem imel smolo; zajeli so me pri Trstu in me poslali v internacijo v Nemčijo. Vrnil sem se šele po 18 mesecih. Le za kratek čas sem se zaposlil pri Slovenskem poročevalcu in ko se mi je ponudila prva priložnost, sem se vrnil v trgovino.

Morda naj povem še to. Med vojno smo izgubili lep dom, celo posestvo. In to zaradi zastave, ki je za prvi maj zaplapolala na naši hiši...«

To je le nekaj spominov tovariša Vuka. Povedanih tako, na hitro. Tisoč drobenih zanimivosti nosi v sebi in kdo ve kaj vse ima zapisano v svojem debelem dnevniku. Ne samo tisto, kar se je dogajalo med vojno, v internaciji. Tudi o delu na udarniških akcijah po vojni, pa to, da je bil že leta 1948 sprejet v Zvezo komunistov.

Pogovarjala sva se v njegovi pisarnici, dopoldne, med službo. Tu in tam je pozvonil telefon, po navet je prišla sodelavka. Ves čas je bilo nekaj. Zivahno, tako kot spredaj v prodajalni. V trgovini, kjer tovariš Vuk dela že polnih dvaindvajset let.

Mile Bitenc

Takšno delovno vzdušje je v prodajalni na Miklošičevi v Ljubljani že pred šesto zjutraj. Pripraviti je treba marsikaj, največ dela pa je v delikatesi, kjer najraje dela tovariš Vuk.

Ob sedmih se prodajalna odpre in hip za tem je že polna kupcev. Tako je vse do večera.

Rekreacija delavcev v delovnih organizacijah

Kaj je rekreacija?

V novejšem času večkrat zasledimo besedo rekreacija. V slovarju najdemo naslednjo razlago: to je odmor, oddih, okrepitev, osvežitev, zopet pridobitev izgubljenih moči. V preteklem obdobju smo rekreaciji posvečali bore malo pozornosti. Z njo se je ukvarjal se ožji krog organiziranih športnikov. V novejšem času pa je postaja vse bolj potrebna in pravica delovnega človeka, ne glede na njegovo starost in spol.

Naša družba se ne more zadovoljiti s tem, da se v športnih organizacijah udeležuje le manjši del prebivalstva, ostala večina pa je neaktivna v svojem prostem času, ki ga je dandanes vedno več. Odnos med delom in počitkom se vedno bolj veča v korist počitka tj. časa, ki je človeku na voljo za spanje in druge življenjsko manj pomembne dejavnosti. Poleg tega se funkcije človekovega organizma ne morejo tako hitro prilagajati potrebam civilizacije, zato obstoji nevarnost, da bo zaradi zmanjšane aktivnosti prišlo do upadanja telesne in psihične zmogljivosti.

O pomembnosti rekreacije govori tudi podatek, da so se zanjo začele zanimati različne znanstvene panoge, ki so rekreacijo tudi različno pojmovali, pač v odvisnosti od predmeta raziskav posameznih znanstvenih disciplin.

Za nas je mogoče najbolje razumljiva naslednja opredelitev rekreacije: rekreacija je tista svobodna in organizirana aktivnost, ki fizično in psihično bogati, sprošča in obnavlja človeka ter ga pomaga oblikovati v vsestransko razvito osebnost. Naša želja je, da se vsestransko razvitemu človeku čim bolj približamo, ker takih ljudi ni in jih tudi ne bo.

Omeniti moramo še to, da nekateri ne razlikujejo pojma rekreacije in športa. Čeprav sta si oba pojma podobna, saj je pri obeh cilj razvedrilo, je pri športu poudarek na tekmovanju, športnem rezultatu, rekreacija pa predvsem zadovoljuje potrebe po gibanju in igri.

Nezadostno gibanje škoduje zdravju

Tehnološki razvoj proizvodnih sil je privedel do tega, da je v procesu proizvodnje obremenjen predvsem človekov živčni sistem, medtem ko postajajo mišice vedno manj aktivne. Pa tudi sicer se ljudje manj gibljejo, saj veliko časa presede v različnih prevoznih sredstvih in doma. Zdravniki ugotavljajo, da ljudje, ki se premalo gibljejo pojejo več, kot jim je potrebno. Negativna posledica tega je prevelika zamaščenost, dvig krvnega pritiska, psihična napetost, kar je že osnova za srčni infarkt.

Iz različnih razlogov, predvsem pa kot posledica sodobnih oblik in načinov življenja, prihaja do telesne in duševne izčrpanosti, do kronične utrujenosti, zmanjšane delovne sposobnosti in do slabšanja zdravja pri vedno večjem številu ljudi. Razlogi za to so vsekakor zmanjšana telesna aktivnost (zaradi uporabe strojev, mehanizacije, avtomobila itn.), mentalna in statična obremenitev na delovnem mestu, neredna in

preobilna prehrana ter številni vsakodnevni »šoki«. Razvoj medicine je privedel do podaljšanja življenjske dobe, obenem pa ukazal na porast takomenovanih »bolezni civilizacije« (neuroza, srčne bolezni in bolezni ožilja itd.).

Pomembno vlogo pri tem ima faktor zmanjšane oziroma nezadostne mišične aktivnosti prihaja do zmanjšanja aktivnosti tudi drugih organov, čigar funkcije so v ozki zvezi s telesno aktivnostjo. Znanstveno je dokazano, da pojačana mišična aktivnost privede ne samo do povečanja mišičnih sposobnosti, temveč tudi do izboljšanja funkcij velikega števila življenjsko pomembnih notranjih organov. Ne smemo pozabiti na dejstvo, da se funkcija vzdržuje in izboljšuje s funkcijo.

Z namenom, da bi ohranili človeka in povečali njegove delovne in obrambne sposobnosti se je v svetu začel boj za športno rekreacijo delovnega človeka. Zato je rekreacija vgrajena v družbeni sistem, ki lahko odločilno vpliva na njen razvoj. Pri rekreaciji se ljudje in skupine v svojem prostem času družijo z namenom, da ostvarijo cilje in namene tako posameznika kot družbe.

Vpliv rekreacije na storilnost

Dosedanje raziskave vpliva rekreacije na storilnost dela kažejo, da lahko z njo vplivamo na osnovne in posebne delovne sposobnosti. V osnovno delovno sposobnost uvrščamo predvsem sposobnost organizma, da se prilagaja delovnim naporom, kar je rezultat povezovanja funkcionalnih sposobnosti različnih sistemov. Zmanjšanje sposobnosti katerega koli teh sistemov (živčnega, mišičnega, prebavnega itn.) privede organizem do slabšega zdravja in delovne sposobnosti.

Med najpomembnejšimi dejavniki, ki vplivajo na funkcionalno sposobnost organskih sistemov je staranje organizma. Na koledarsko starost ne moremo vplivati, pač pa lahko z mišično aktivnostjo, z življenjskim režimom in drugimi dejavniki vplivamo na biološko starost. Znanstveni raziskovalci, ki raziskujejo vzročno zvezo med pomanjkanjem gibanja in boleznim krvnega obtoka ter prezgodnjo smrtnostjo so ugotovili, da lahko s športno rekreacijo znatno vplivamo na zaviranje biološkega staranja. Poleg tega navajajo, da je delovna sposobnost pri ljudeh, ki se ukvarjajo s športno rekreacijo, enaka kot pri 10 do 20 let mlajših ljudeh, ki se z rekreacijo ne ukvarjajo.

Športna rekreacija s športnimi aktivnostmi zavira nastanek in razvoj različnih bolezni. Športna rekreacija najbolj vpliva na tisto prehodno stanje med zdravjem in boleznijo, ko človek občuti oslabele organizma. To ni nič drugega, kot delno oslabele funkcionalna sposobnost nekaterih organskih funkcij. Vzrok za slabotno delovanje teh organskih funkcij je največkrat njihova premajhna nenehna obremenitev. Rekreacija, torej utrjuje organski sistem in s tem tudi odpornost organizma proti boleznim. Na ta način je število obolenj manjše, ob-

enem je manjše tudi število izostankov z dela in nesreč pri delu.

Ugotovljeno je tudi, da so ljudje, ki se ukvarjajo s telesno kulturo, bolj disciplinirani pri delu, njihovi medsebojni odnosi v delovni skupini pa so na zelo visoki ravni.

Pojavne oblike rekreacije

Znane so tri oblike rekreacije — individualna ali neorganizirana,

- usmerjena in
- organizirana.

Pri individualni rekreaciji si vsak posameznik svobodno izbira kraj, čas in način rekreacije ter stopnjo obremenitve. Seveda je pri tem nevarnost, da ta svoboda preraste v anarhijo, tj. dana je možnost pretiravanja ali pa premajhne obremenitve telesa, lahko pa privede tudi do drugih nepravilnosti, ki bi utegnile škodovati zdravju. Kljub temu je v današnjem času ta oblika rekreacije zelo razširjena, saj imamo veliko družin ali prijateljskih skupin, ki jim je to edina oblika udeleževanja. Takšna oblika rekreiranja ne pozna starostnih meja, nudi pa veliko možnosti za domiselnost, iznajdljivost in zadovoljstvo. Pojavne oblike individualne rekreacije so lov, ribolov, smučanje, planiranje, kopanje, izletništvo, gobarstvo, sprehodi, kolesarjenje itd.

Z usmerjeno rekreacijo se ukvarjajo delovne organizacije, krajevne, občinske in republiške skupnosti tako, da nudijo svojim delavcem in občanom objekte, na-

prave, strokovni kader in rekvizite za rekreiranje. Na ta način skrbijo omenjene institucije za krepitev zdravja in delovno storilnost svojih delavcev in občanov ter tako zmanjšuje negativne aktivnosti, ki jih sprošča vedno daljši prosti čas.

Organizirana rekreacija se pojavlja v delovnih organizacijah v prostem času (v odmorih med delom, v dnevnem in tedenskem prostem času ter na letnem odiku). Pobudnik in organizator takšnega rekreiranja delavcev je sindikat. V novejšem času se v ta namen organizirajo delavske športne igre delavcev različnih strok in panog. Seveda bo organizirana bolj učinkovita tam, kjer je v ta namen organizirana posebna služba za rekreacijo oziroma bo postavljen poklicni organizator rekreacije.

V našem podjetju nimamo posebnega organizatorja rekreacije niti službe, ki bi se s tem ukvarjala kljub temu, da bi takšno službo nujno potrebovali. Mercator zaposluje preko 5000 delavcev obeh spolov različne starosti in različnih poklicev. Nujno je, da dobimo nekoga, ki bi znal za vso to množico ljudi organizirati ustrezna tekmovanja na ravni TOZD ali pa podjetja, za vsakega posameznika ali pa skupino najti ustrezn način rekreiranja, spremljati njihovo rekreiranje in analizirati rezultate. Prepričan sem, da bi se stroški, ki bi jih imeli z organizatorjem rekreiranja, podjetju 100-kratno povrnili.

N. M.

(Nadaljevanje prihodnjč)

Posetnici

ANKA JULČIČ

Tovarišica Anka je v službi pri Mercatorju. Na odločbo so ji zapisali, da je...

ALMA DORET

Alma ne skrbi za linijo; nasprotno, prav rada je. Kaj ji najbolj tekne?

— Ravnokar premišlujem, kje neki tiči Polde.

— Ti si pa res pridna, ženka, hk, če misliš ob tako pozni uri delati patico.

— Danes sem slišal dobro šalo, o nekem, ki se je usedel na sveže prepleskano klop...

● V TOVARNI MESNIH IZDELKOV so ustanovili aktiv mladih delavcev. Na podlagi družbeno-političnih organizacij je bila ustanovna konferenca 5. marca. V TOZD »TMI« je zaposlenih precej mladih delavcev in že dlje časa se je čutila potreba, da se mladina bolj poveže ter razvije družbeno-politične in mladinske dejavnosti. Na ustanovnem sestanku so sprejeli program dela, izvolili pa so tudi svoje vodstvo. Za predsednika je bil izvoljen Alojz Slabe.

● ZAKLJUČNI RAČUNI SO ZA NAMI. Delavci so na zborih razpravljali o gospodarjenju v lanskem letu in odločali o delitvi dohodka. V Tržiču sta na zboru delavcev o tem izčrpno obvestila direktor TOZD in računovodja. Obenem so delavce seznanili tudi z novimi integracijami, potrdili pa so že priključitev trgovskih podjetij Univerzal in Jelka.

● S POMLADJO PRIHAJA TUDI čas sejmov. Že tradicionalnega sejma Alpe-Adrija se letos ne bomo udeležili, pač pa bomo spet sodelovali na Gorenjskem sejmu v Kranju. Tu bomo letos ponudili malo več kmetijske mehanizacije, vendar zaradi zaostrenih kreditnih pogojev ni računati na visok promet. Od 21. do 27. aprila pa bomo razstavljali tudi na mednarodnem zagrebškem velesejmu.

● ŠESTO SINDIKALNO PRAVENSTVO v veleslalomu, bilo je za ljubljanske sindikate na Soriški planini, je za nami. Tudi letos so sodelovali naši smučarji iz TOZD Grosist in Delovne skupnosti podjetja. Na tekmovanju so sodelovale moške in ženske ekipe, vendar smo med 750 udeleženci zasedli slabša mesta.

● PRVI POMLADANSKI DNEVI so obetali lepo, sončno in toplo vreme. Sicer nam jo je nekaj dni za tem sneg pošteno zagodel, vendar upajmo, da za dolgo ne. Naši gostinci že razmišljajo o tem, da za svoje goste postavijo mize in stole na prostem. Tako računajo v Kavarni Evropa,

da bodo za 1. maja že potregli na vrtu. Tudi popravilo Nebotičnikove terase bo do takrat nared in že bomo Ljubljano lahko občudovali iz vrtoglavih višin.

● NOV PROPAGANDNI FILM o Mercatorju ste verjetno že zasledili na malih zaslonih. V prejšnji številki smo vas seznanili z avtorjem risank, Mikijem Mustrom. Tokrat naj vam izdamo, kdo je junakom iz risank posodil glasove. V prekmurskem narečju se oglašja Miki Muster sam, Gorenjki in Štajerki je glasove posodila Marjana Zurunič, sicer

medicinska sestra. Naš »Vremenko«, Andrej Šmuc oponaša Doljenca, glasbeni redaktor Marjan Stare pa govori v primorskem dialektu.

● SINDIKAT IN MLADINA v TOZD Preskrba se že pripravljata na praznovanje 30-letnice osvoboditve in dneva mladosti. Udeležili se bodo raznih tekmovanj, organizirali bodo nekaj izletov v naravo, v goste pa bodo povabili mlade delavce iz TOZD Idrija. Za njih bodo pripravili krajši kulturni program, popeljali pa jih bodo tudi na ogled zgodovinskih in kulturnih znamenitosti Tržiča.

vinskih in kulturnih znamenitosti Tržiča.

● TIK PRED ZAKLJUČKOM REDAKCIJE smo iz Tržiča izvedeli naslednje: »Sneg, ki ga je zadnje dni marca na Gorenjskem zapadlo kar precej, je deloma podrl halo C na sejmu v Kranju, koder smo imeli razstavno prodajni prostor pohištva in bele tehnike. Zato bomo do izgradnje novega razstavišnega prostora prodajali in razstavljali v hali A.«

Zbral in zapisal:
Mile Bitenc

Obiskali smo upokojenko Vido Filač

MERCATOR NE MORE POZABITI

Tako nam je ob srečanju dejala tovarišica Filačeva, upokojenka TOZD Preskrba. Poiskali smo jo na domu v Kranju in ji izročili nagrado — sušilno avbo, ki jo je zadel v naši novoletni igri.

»Zdaj bom pa lahko odprla frizerski salon. Časa imam dovolj, zdaj pa še avbo,« je v šali rekla tovarišica Filačeva, ko smo ji izročili darilo. Bila je vesela; kaj ne bi bila, saj takšna praktična nagrada res ni od muh.

Prvo službo je nastopila že leta 1947 in vse do upokojitve, do oktobra leta 1973, je delala v računovodstvu.

»Težko je primerjati stare čase s sedanjostjo. Dela je bilo vedno veliko. In prav nobenih strojev ni bilo. Veste, vse smo delali na roko. Leta in leta sem se ubadala s svinčnikom in papirjem in seveda kupom številčk. Zdaj je seveda drugače; tehnika je napravila svoje. Vendar sem kljub težavam svoje delo tako vzljubila, da mi je zdaj včasih kar dolgčas.«

In brž pove, da ima z Mercatorjem še tesne stike. Če je treba, pride na pomoč. Z zaključnim računom je seveda veliko dela in takrat je njena pomoč tudi dobrodošla.

Rada prebere tudi naš časopis. Vse jo zanima in pravi, da ne prezre niti enega samega sestavka. Tudi naše nagradne igre kaj pridno rešuje in tokrat se ji je sreča nasmehnila že drugič.

Pregovor pravi, da gre v tretje rado. Morda pa bomo vaše ime še kdaj zasledili med srečnimi nagrajenci, kajne?

Mile Bitenc

Naša upokojenka Vido Filač je darilo sprejela z velikim zadovoljstvom

Glasilo delovnega kolektiva »Mercator«, Ljubljana, Aškerčeva 3 — Izdaja skupni delavski svet podjetja »Mercator« — Izhaja enkrat mesečno — Ureja uredniški odbor: Edo Božič, Danilo Domanjko, Branko Gorjup, Kancijan Hvastija, Nada Lombardo, Marjan Pogacnik, Jože Renner, Janez Rozman, Mirko Rupel, Stane Vrhovec, Ivanka Vrhovčak — Odgovorna urednica: Ivanka Vrhovčak — Tisk: Učne delavnice, Ljubljana, Bežigrad 8

Oproščeno temeljnega davka od prometa proizvodov

Kri sem daroval že sedemintridesetič

Malo je ljudi, ki poznajo tovariša Franca Škvarča, ki je trgovski pomočnik v Cerknem. Še manj pa jih je, ki vedo, da je krvodajalec, ki je daroval to pomembno tekočino že sedemintridesetič.

Rodil se je leta 1923 na Ravnah pri Cerknem. V našem podjetju dela že petnajsto leto. Ni samo vesten in priden delavec, temveč aktivno sodeluje tudi v družbeno-političnih organizacijah v TOZD, kakor tudi izven nje. Tako je delegat zbora združenega dela pri SO Idrija, član komisije za kršitev delovnih obveznosti, vestno pa deluje tudi pri kulturno-prosvetnem društvu na Ravnah. In nenazadnje je tudi organizator krvodajalskih akcij na Ravnah.

Franco Škvarča — vedno pripravljen darovati kri.

Te dni so drugi časopisi pisali o nas

DELO, marec 1975

25 DEŽURNIH

Trgovci so prvič konkretno povedali, kako si predstavljajo delo ob sobotah

Predstavniki MERCATORJA, Emone in Delikatese so danes seznanili člane koordinacijskega odbora za KS pri MK SZDL s predlogom, kako naj bi uredili ljubljansko trgovsko mrežo ob sobotah ter pred prazniki in po njih.

Zaradi težav s kadri v trgovinah z živilsko stroko, kjer je zaposlenih 95 odstotkov žensk, so že pred enim letom začeli razmišljati o tem, da bi razbremenili trgovce, tako da bi bile razen dežurnih ob sobotah popoldne trgovine v Ljubljani zaprte. Danes smo prvič slišali konkretnější predlog, po katerem naj bi bile od 14. (ali od 15.) ure popoldne v Ljubljani odprta le ena od 6 veleblagovnic v Centru ter 25 dežurnih trgovin živilske stroke, ki bi bile enakomerno razporejene po 8 potrošniških območjih Ljubljane. Ker bi se dežurne trgovine menjavale, naj bi potrošnike redno in sproti obveščali o spremembah; pred in po praznikih, ko so trgovine po več dni zaprte, pa bi okrepili osebje trgovin in na ta način zmanjšali gnečo.

Ob ugotovitvi, da naj bi taka praksa obveljala predvsem v ožji Ljubljani, (medtem, ko bi morali na območjih, kjer je trgovska mreža že zdaj slaba, poiskati ustrežnejšo rešitev) so člani odbora podprli zahtevo, naj trgovske organizacije pripravijo konkretne predloge, o katerih bodo pred sprejemom še razpravljali.

Ljubljanski dnevnik, 20. 3. 1975

Trgovci želijo skrajšan sobotni delavnik

UPRAVIČENOST ALI PRENAGLJENOST?

... Medtem ko so trgovci za skrajšanje delovnega časa, pa se med Ljubljančani krešejo najrazličnejša mnenja. Za nekatere je odprta trgovina ob sobotah preprosto podpiranje lenobe tistim potrošnikom, ki si niso nakupili hrane »pravočasno«, se pravi najkasneje v soboto popoldne. Drugi pa so mnenja, da je poklic trgovca pač specifičen (kot še mnogi drugi poklici), za katerega so se zavestno odločili in naj bi ga pač sprejeli takšnega kot je. Tudi medicinske sestre morajo, denimo, delati ob sobotah, nedeljah, praznikih, pa tudi natakariče in še marsikdo in to pri precej nizkih osebnih dohodkih.

Prav gotovo ne bi smeli dopustiti, da bi se dogajalo v trgovini podobno kot marsikje v gostinstvu, ko se v nedeljo v Ljubljani skorajda ne moreš pošteno najesti...

Medtem, ko trgovci v prehrabnih trgovinah še utemeljujejo upravičenost skrajšanega delovnega časa ob sobotah, pa so si jih v mnogih ljubljanskih blagovnicah že »vzeli«. V Modni hiši delajo ob sobotah po novem samo

do 14. ure. »Prodajalci so nam uhajali, zato smo morali nekaj ukreniti« — nam je povedal direktor...

A. Mihelič dela v MERCATORJEVI TRGOVINI na Celovski 429. Pravi, da bi bilo zanjo in seveda tudi za ostale prodajalke zelo dobro in koristno, da bi bile prostre ob sobotah. Njihove družine so sedaj zelo prizadete, posebej še tiste z majhnimi otroki. Pa tudi v turistični sezoni, po njenih besedah, ne bi utrpeli zaradi tega kake škode, saj v popoldanskem času nikoli ni veliko kupcev, malo večji naval je le pol ure pred časom, ko trgovino zapro.

To, kar je šlo v modnih veleblagovnicah sorazmerno lahko, bo torej veliko težje v praksi izvesti v »špecerijah«. Meso, mleko, kruh — navajeni smo tako in vsakdo danes še nima hladilnika — mora biti sveže. Misli bi morali tudi na tiste delavce, ki delajo ob sobotah dopolne, in ki si tudi morajo nakupiti hrano za nedeljo. Z dežurnimi trgovinami je pa lahko tako: ali bodo odprte ali pa tudi ne. In kdo se bo ob vseh teh trgovinah (da ne govorimo o turistih) znašel, katera je tista, ki je odprta in podobno. Torej bo potrebno, preden se odločimo za skrajšan delovni čas, še krepko premisliti določene stvari. Da se na koncu ne bo izkazalo, da smo potrošniki zaradi trgovine...

DELO, 4. 3. 1975

NEUŽITNA SALAMA

Mercator je prodajal salamo, ki ni ustrezala pravilniku o živilih. — Kaznovano je podjetje in tehnolog.

Ljubljana, 3. aprila — Pred ljubljanskim okrožnim gospodarskim sodiščem se je morala zagovarjati zaradi gospodarskega prestopka veletrgovina »Mercator«, ker je oktobra lani dobavila poslovalnici »Ljubljanskih mlekarn« salamo, ki ni ustrezala predpisom.

Z analizo prisotnih inštitutorjev so ugotovili, da je veletrgovina »Mercator« dobavila omenjeni poslovalnici na Zaloški cesti pariško salamo, ki je v vzorcu vsebovala 0,1 grama sulfidoreduktorne klostridije. S tem je veletrgovina »Mercator« storila gospodarski prestopok, ker je prekršila določbe zakona o zdravstveni neoporečnosti živil.

Predstavniki obdolžene delovne organizacije je v zagovoru poudaril, da v tovarni mesnih izdelkov vršijo kontrolo kvalitete in higienske neoporečnosti v lastnem laboratoriju in da dvomi v izvid analize in super analize inštituta za higieno živil v Ljubljani.

Sodišče tega zagovora ni moglo sprejeti in je obsodilo veletrgovino »Mercator« na denarno kazen 25.000 dinarjev, odgovorno osebo (tehnologa M. P.) pa na 700 dinarjev denarne kazni. Obsojena delovna organizacija mora plačati tudi stroške postopka v višini 2000 dinarjev.

Pripomniti je treba, da je za te vrste prestopke zagrožena kazen od 20.000 do 200 tisoč dinarjev za

delovne organizacije, za odgovorne osebe pa od 500 do 6000 dinarjev.

Ljubljanski dnevnik, marec 1975

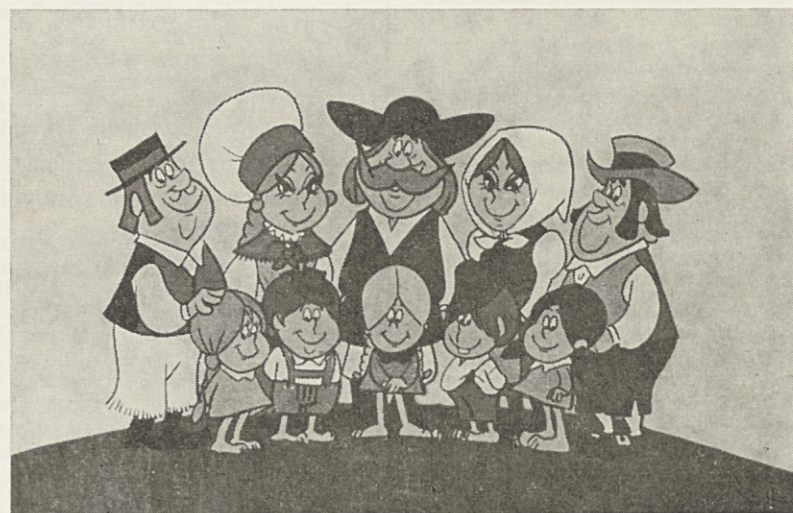
Predsednik republike Josip Broz Tito je odlikoval organizacijo združenega dela MERCATOR iz Ljubljane ob 25-letnici delovanja z redom dela z zlatim vencem za zasluge pri razvijanju in pospeševanju trgovine, industrije, inženiringa in gostinskih uslug ter za uspehe pri njihovem medsebojnem povezovanju. Z redom dela z rdečo zastavo sta bila odlikovana generalni direktor MERCATORJA Adi Osterc in namestnik generalnega direktorja Janez Rozman.

(O tem dogodku so razen v Dnevniku pisali tudi časopisi Delo, Naša komunna, Delavska enotnost in drugi.)

DELO, 12. marec 1975

ZELENA SNET

Inšpektor odkril, inštitut potrdil, sodišče kaznovalo, podjetje pa plačalo

Tole so naši stari znanci z malih zaslonov, ki nastopajo v reklamnih risankah o Mercatorju. Posnetek je iz najnovejše risanke.

— Če bova še večkrat delali nadure, bom moj pulover lahko še dokončala.

— Ko sem šel v trgovino, da bi ti kupil krznen plašč, je bil ta že prodan...

8. marec v TOZD Idrija

O letošnjem 8. marcu je osnovna organizacija sindikata organizirala družabno srečanje vseh zaposlenih in upokojenih žensk v TOZD Idrija, v prostorih hotela

Nanos v Idriji.

Pripravili smo svečanost na kateri je govorila predsednica sveta za družbeno aktivnost žensk v idrijski občini, tovarišica inž.

Ivica Kavčič. V svojem nagovoru je podala pregled ženskega gibanja v svetu in pri nas.

Uvodni slovesnosti je sledil družabni večer, na katerega so bili

povabljeni tudi naši tovariši, vendar vsi povabila niso vzeli resno in na svečanost niso prišli.

J. F.

Zenskam TOZD Idrija je o njihovem prazniku spregovorila inž. Ivica Kavčič, predsednica sveta za družbeno aktivnost žensk.

Vse udeleženske je pozdravil tudi predsednik IO OOS TOZD Idrija, Franci Gantar.

Pavlihove nagrade

Pavliha je prišel k nam na obisk. Pravzaprav ne on sam, temveč vodja Pavlihove propagande, Tone Udovč. Med prispelimi odgovori na prejšnjo uganko (dobili smo le petnajst odgovorov) je izžrebal tri nagrajence.

KOKALJ DUŠAN iz Idrije prejme lično vezan letnik Pavlihe iz lanskega leta, IVICA HABJAN iz Ljubljane in CVETKA KRISTAN iz Tržiča pa bosta pol leta Pavliho brezplačno prejemale na dom. Naslove nagrajencev imajo že na Pavlihi in verjetno ste nagrade že prejeli.

Čestitamo, v imenu Pavlihe, ki obljublja še sodelovanje z nami, pa seveda tudi v imenu našega uredništva.

Delavke v predelavi pri pripravi kranjskih klobas.

Ob letnem obračunu v TMI

Preteklo leto je bilo za mesno industrijo izredno težavno. Naša TOZD se je trudila, da bi kljub tem težavam čimbolje gospodarnila. Imeli smo sicer manj ostanka čistega dohodka za sklade kot prejšnja leta, vendar smo kljub temu pokrili vse obveznosti. Pri tem pa so nekoliko trpeli osebni dohodki, ki za naše težke pogoje dela v mesni industriji niso najboljši in smo v okviru Mercatorja na koncu lestvice. To posebej,

če imamo v vidu posebno težke pogoje dela v hladilnici, klavnici, predelavi itd. Zmanjšanje dohodka pa je vplivalo tudi na to, da nismo mogli izdvojiti dovolj sredstev za razreševanje stanovanjskih problemov, ki so pereči in jih ni malo.

Naš kolektiv je prizadeven in požrtvovalen. Pretežni del delavcev imamo z daljšo delovno dobo in prav ti najbolj razumejo sedanje težave; računajo, da se bo

situacija v mesni industriji, ki je zajela evropske dežele, morala popraviti. Živimo v pričakovanju, da bo spet prišlo do izvoza mesa, kar bo poživilo in povečalo dejavnost mesne industrije. Prav tako pa imamo tudi še veliko možnosti za povečanje prometa v okviru trgovske mreže Mercatorja, kar bo vplivalo na povečanje dohodka v naši TOZD.

Marjana Martinec

Nagradna križanka

Pravilno rešeno križanko, z vašim točnim naslovom pošljite na naslov UREDNIŠTVO ČASOPISA MERCATOR, 61000 LJUBLJANA, Aškerčeva 3, najkasneje do 15. maja 1975.

Izžrebali bomo 7 nagrad:

1. nagrada 300,00 din,
2. nagrada 200,00 din,
- 3.—7. nagrada 100,00 din.

Mercator

NAGRADNA

Mercator

KRIŽANKA

TEMNI DEL DNEVA	TUJE Ž. IME	VOJNA SRBOHRVA- KO	ŽUŽEL- KA	DELAV- SKI SVET	MESTO V SRBIJI	PREBI- VALEC ESTONIJE	RIMSKO POD- ZEMLJE	SILC OTO	ITAL. MES- TO V KAH- PANJI	ENAKI ČRKI	TEDEN, TRIBUNA	ZNAMKA ŠVEDS. AVTA
		UMRLI GRŠKI LADJAR				TUJE M. IME						
	TOHOSOV AVTO	DOLŽ. MERA	VOJAŠKA FORM. NAJHANJI DELCI SKOVI	PEVKA NETKA ALKAL. V ČAJU				GORA V ŠVICI		OPOROKA	EVEN- TUELNO	
DEL TELESA				TONA PRINOR. VZKLIK	OSVOB. FRONTA		POLJSKO DELO GARDNER AVA					
LAST- NINA				OS. ZAJNEK DUGO- NJIČ	ADA					ZAČIN- BA KTH		
TREFALT			DIVAN	IT RTV MUTASTA	1			HOKE- JIST KOŠIR	LOREN SOFIA			
	NASA LJ. TOZD AONEC				OČKA	ČAVKAR- JEVA ZALOŽBA		ITAL. LUKAV JADRANU			4. SLOV. FILM. IGRALKA ITA	GORA V TURČIJI
REDKOST						1. MAJ	DANEV			NADAV		
ZNAK ZA KODALD			OVOJ				MOLZNI ORGAN				ČAS BREZ VOJNE VLACENJE	
DALM. Ž. IME			4. in 1. ČRKA ABECEDA	EKON. PROP. PROGE VEZNIK	STREL		PISANA PAPIGA ŠTEVNIK				ŽLA DOMODUICA OGOLJU- FATI	
	ŠEPETALEC V GLEDA- LIŠČU	KAZALNI ZAJNEK TRST		SOZVOČ- JE ESTET			ENOTA ZA MER- JAKOSTI EL. TOKA	LOVEC NA ŽOLME				
KAR OSTANE					EMBIN PROIZVOD LOVK ANTON			ANTON. POKRAJ.	5			OTO- NITVE
SLOVAN			KORALNI OTOK NIKELJ			ČEP NOVO MESTO					PETER TOWSEND NASA TOZD	
JONKO FRANČ		NASA DRŽAVA			TUJE Ž. IME NASA TOZO		POŠTNI PREDAL LUTEUCH	TELEF. ODZIV				SREDIŠČE VRETNJA
ČEBELJ NJAKI			KILO- GRAM VEZNIK		NOVINAR BITENC MATI PIŠČANCEV			10. ČRKA ABECEDA	KAVARNA NASA TOZD	PESTNER		
SLOV. SKLADA- TELJ OSKAR...			PSIHOLO- GINJA KRISTAN- ČIČ	RDEČI KRIŽ		AVSTRIJ. ČASNIK NOVI TEDNIK				PERNATA DOMAČA ŽIVAL		
TELESNI UD				PARIŠKI DNEVNIK			GRŠKA ČRKA	OSEBNI ZAJNEK		ALBERT PAPLER		MERCA- TOR IMA 470
DRUGA ČRKA ABECEDA	OZIROMA		DRAGO NOVAK	IGRALEC			TURIST. NOVINE	OZEK. KONEC POLOTOKA		ZNAMKA		
	BES JEZA			DOLENJ. LIST		ST. UTEŽ. MERA ITAL. PESNIK		OLIMP. IGRE		ODISEJE- VA DOHO- VINA	GOSTIN. LOKAL	
	INDUST. RASTL. PROSTOR OKROG HIŠE			NAPOV. LESJAK ŠTEVNIK			STADION V DUJIM- PEŠTI			ICO POHANSČ. NARODNA BANKA		
PRVA ŽENSKA			POZIV	TEKOČA VODA	ADRIA AVIOPROH. POZIT. ELEKTR.		FRIZER LOKAL	GLAS TRO- BENTE	STAR SLOVAN SAHOGL.		ANTON DERHOTA ENAKI ČRKI	
TOVARNA VRVI					NOVI SAD		TOJE OMERZA		RISARSKI PRIPOM. CIHA			
DALM. M. IME				GLASB. ZNAMEN- JE			KARCINOM SP. DELI POSODE			HESTO PREPR. OROŽJE.		
	KOVINA BANJA LUKA				VILER			KRILU RIMSKO VOJSKE 6. IN 6. ČRKA			EGIP. BOG SONCA SKRAJ.	
	NEVEST. ODPRAVA			DOKTOR		OSEBNI ZAJNEK		REDK. HOŠKO IME			NOGOM. LIGA	
HLAJSI OKRAJ.				NOSAN ANA		KLADA ZA SE- KANJE DRV			HUSLIM. SVETA KNJIQA			